

# *J*IHOČESKÝ *H*EROLD



*Časopis o historii a pomocných vědách historických*



*Znak Marka Bydžovského z Florentina*

**1/2005**



*Kestřany – návrh č. 1*



*Kestřany – návrh č. 2*



*Kestřany – návrh č. 3*



*Kestřany – schválený znak obce*

| <i><b>Autor příspěvku</b></i> | <i><b>Název článku</b></i>                                     | <i><b>strana</b></i> |
|-------------------------------|----------------------------------------------------------------|----------------------|
| František Doubek              | Nový znak obce Kestřany, okres Písek                           | 2                    |
|                               | Obsah                                                          | 3                    |
| Ing. Milan Daněk              | Úvodník                                                        | 4                    |
| Marcela Kalašová              | Marek Bydžovský z Florentina – kronikář český                  | 5                    |
| Zdeněk Tibitanzl              | Náhrobní kameny v hosínském kostele sv. Petra a Pavla          | 13                   |
| Miroslav Milec                | Notářská znamení                                               | 21                   |
| Vlasta Knorová                | Ošklivá či krásná Anna Neumann z Wasserleonburgu paní na Murau | 26                   |
| Ing. Milan Daněk              | Žumberk – „sluneční“ tvrz v Jihočeském kraji                   | 30                   |
| Mgr. Jan Adámek               | Nový znak obce Kestřany, okres Písek                           | 38                   |
| Miroslav Milec                | Z archivních pokladů                                           | 39                   |
| Ing. Milan Daněk              | Zprávy, informace, recenze                                     | 42                   |
| Ing. Milan Daněk              | Galerie šlechtických rodů – dělený štít                        | 46                   |
| Ing. Milan Daněk              | Znaky majitelů tvrže Žumberk                                   | 48                   |

**Jihočeský Herold č. 1/2005**  
**Časopis o historii a pomocných vědách historických**  
**vydáván 2x ročně**  
**číslo 1/2005 vydáno v Českých Budějovicích dne 10.6.2005**  
**vydavatel : Ing. Milan Daněk, Dlouhá 18, 370 11 České Budějovice**  
**evidenční číslo MK ČR E 14574**

*u časopisu není prováděna jazyková korektura*

*úhrada nákladů na vydání ve výši 30,- Kč*

**Kontaktní adresa pro příjem příspěvků:**  
**Ing. Milan Daněk, Dlouhá 18, 370 11 České Budějovice**  
**Telefon: 737 438 029 po celý den**  
**e-mail: danek@zoo-ohrada.cz**





Opět po půl roce Vás zdravím při čtení našeho-Vašeho časopisu. Nedávno jsem si přečetl dopis, který spolu se svým časopisem rozesílal Klub pro českou heraldiku a genealogii v Praze, ze kterého jsem zjistil, že asi všechny zájmové organizace, které vydávají časopisy tématicky zaměřené na oblast pomocných věd historických mají přibližně stejné problémy. Vzhledem k tomu, že jsou určeny pro poměrně úzký okruh čtenářů a také proto, že jsou připravovány svépomocí bez nároku na jakoukoliv odměnu, potýkají se s nedostatkem času a mimo jiné i možnostmi těch osob, které je připravují. Možná si mnoho z Vás, čtenářů ani nedokáže představit, kolik úsilí stojí za jedním vydaným číslem časopisu. Přesto, že náš časopis je vydáván již pátý rok v amatérských podmínkách ( 2001 – 2002 jako občasník pobočky ČGHS v Českých Budějovicích ), myslím si, že je na poměrně slušné odborné úrovni, a že se snažíme o to, aby i jeho tématický obsah byl zajímavý pro všechny čtenáře. Z výše zmíněného dopisu, ale i z jednotlivých zmínek z jiných, podobně zaměřených časopisů je slyšet stížnosti na to, že redakce nemají dostatek článků, které by mohly být v časopise otištěny. Nás zatím tento problém nepostihl, nicméně i tak si myslím, že je třeba upozornit na to, že časopis je určen nejenom k publikování článků pravidelně přispívajících autorů, ale i k seznámení badatelů s výsledky práce Vás čtenářů, ať již se jedná o nové poznatky z oblasti heraldiky, genealogie, sfragistiky, nebo jiné pomocné vědy historické. Úkolem tohoto časopisu je mimo pobavení čtenářů i přinesení odborných poznatků, které Vám pomohou při Vaší badatelské práci.

Kromě článků v našem časopise ale k předvedení výsledků Vaší práce slouží například i výstavy. Jedna taková výstava právě probíhá v prostorách státního hradu v Nových Hradech v jižních Čechách. Výstavu pořádá Sekce heraldiky a genealogie Klubu přátel Českých Budějovic, je zaměřena na pomocné vědy historické a o tom, jak složité, náročné a vysilující je takovou výstavu připravit byli členové této organizace na svých pravidelných schůzkách seznámeni. Kromě jednání s majiteli objektu o podmínkách výstavy, prohlídky výstavního prostoru a zpracování koncepce výstavy se jedná o dalších mnoho hodin práce při přípravě výstavních exponátů, jejich expedici a instalaci do výstavních prostor. Nejsložitější na celé této přípravné práci ale bylo hlavně jednání s jednotlivými zpracovateli vystavených exponátů. Co se týká jednání s heraldiky, sfragistiky a dalšími badateli, jejichž výsledkem práce je hmatatelný objekt ( ať již kresba na papíře či prostorový objekt ), je tato práce poměrně jednoduchá, protože většinou svá díla mají připravena v šuplíku. Horší je to u genealogů, kteří asi nikdy nemohou sebraná data o svých předcích označit jako kompletní. A možná právě z toho důvodu, a pouze s velkým přemlouváním a jen velmi neradi se nechají přimět k tomu, aby svá data zhmotnili do graficky zpracovaného rozrodu či vývodu. Také ne všichni genealogové jsou ochotni ukázat na veřejnosti své neumělé kresby. Na vině je asi také trochu stud, ale v mnohých případech určitě není na místě. Kromě toho již na internetových stránkách je možno si vzít příklad z několika uveřejněných rodokmenů, které jsou graficky velice dobře zpracované ( [www.ahn-cr.info](http://www.ahn-cr.info) v oddíle tvorba ). Ale přece jenom se nám podařilo několik genealogů přesvědčit, aby výsledky své práce namalovali a o tom, jak to dopadlo se můžete všichni přesvědčit na právě probíhající výstavě. Zhodnotit, zda se nám náš záměr, tedy zpopularizovat pomocné vědy historické povedl máte i Vy, pokud tuto výstavu navštívíte. Své připomínky budete mít možnost napsat do návštěvní knihy, a jak dopadla výstava z pohledu zájmu návštěvníků hradu v Nových Hradech se dočtete v příštím čísle Jihočeského Herolda, ve kterém bude uveřejněn článek o této výstavě.

Přeji Vám příjemné chvíle při čtení.



V 16. století, období renesance a vzdělanosti, se stalo i v měšťanských kruzích módou sepisovat paměti, zaznamenávat významné události z domova i ze světa a zanechat tak potomkům zprávy o své době, taktéž je poučit, aby se vyvarovali chyb svých otců. Autor ani nemusel být sám literárně činný, stačilo opisovat dobové dokumenty a jinak zajímavé texty i kronikářské záznamy nejrůznějšího druhu, doplnit je drobnými zprávami privátního rázu, a soukromý sborník byl na světě. Sborník většinou nebyl určen k tisku. Dodnes známé jsou např. sborníky Adama Tesacia Brodského, Jana Vokála z Prahy, zcela jistě pak sborník Mikuláše Dačického z Heslova s názvem Paměti. Tento referát se bude zabývat zápisky Marka Bydžovského z Florentina, které jsou přece jen trochu odlišného rázu než třeba Paměti.

Marek Bydžovský z Florentina, syn novobydžovského měšťana Václava Moravce, se narodil roku 1540. V roce 1559 byl přijat do koleje Nationis a 11.10.1559 se stal bakalářem, 2.10.1565 pak dosáhl titulu Mistra. Poté působil dva roky na týnské škole, ale hned roku 1567 byl přijat za profesora Karlovy koleje; vykládal Aristotelovy a Ciceronovy spisy. Zastával mnoho universitních funkcí, v letech 1570 – 1585 byl pětkrát zvolen děkanem artistické fakulty a roku 1589 po náhlé smrti Petra Codicilla rektorem university; tento post zastával do roku 1603 sedmkrát. Současně byl i proboštem Koleje krále Václava s Veliké koleje. Dne 7.7.1575 dostal erb a přídomek „z Florentina“. S universitou se rozešel ve zlém, porušil totiž pravidlo celibátu u členů akademické obce a roku 1604 se bez ohlášení oženil s Kateřinou Slivenskou, bohatou vdovou po novoměstském pivovarníku Adamovi Schodeckém, a tak se stal novoměstským měšťanem. Navíc po odchodu z university odnesl z koleje účty, manuály a úřední registra. Soudy, které z toho vznikly, se táhly po řadu let až do roku 1610. Svůj život dožil známý matematik a astronom 16.9.1612.



Dobová podobizna Marka Bydžovského z Florentina



Znak Marka Bydžovského z Florentina

Ač se ještě za svého působení na universitě těšil značné úctě, byl pokládán za učence a prošel řadou hodností na universitě, pro rozvoj astronomie a matematiky jako vědeckých disciplín znamenala jeho činnost pramálo. V duchu doby považoval, stejně jako mnoho ostatních učenců, astrologii za pevně spojenou s astronomií, případně s historií. Ač historii nevyučoval, soukromě se jí zabýval. Jen pro svou osobní potěchu si shromažďoval údaje o době nedávné a opisoval je do svých sborníků. Celkem se nám takových sborníků dochovalo šest, z toho tři jsou věnovány dějinám university v letech 1492 – 1601 a zbylé tři událostem z let 1526 – 1596, z doby panování tří Habsburků na českém trůně; těmto třem sborníkům se budu blíže věnovat.

Celé názvy sborníků zní takto : 1. **Prima pars annalium seu eorum, quae sub Ferdinando rege Bohemiae contigerunt, a Me Beat Alma Fides collecta** (uložen v knihovně křižovnického kláštera v Praze, kvartový papírový rukopis o 335 listech) - dále „F“, 2. **Altera pars annalium seu eorum, quae sub Maximiliano rege Bohemiae contigerunt, a Me Beat Alma Fides collecta** (uložen ve Státním ústředním archivu v Praze, fond Archiv vyšehradské kapituly, inv. č. 796, kniha 358, kvartový papírový rukopis o 509 popsaných listech) – dále „M“, 3. **Rudolphus rex Bohemiae** (uložen v Národní knihovně ČR v Praze, sign. XVII G 22, kvartový papírový rukopis o 483 popsaných listech) – dále „R“. Sousedství „Me Beat Alma Fides“ v názvu prvních dvou sborníků je Bydžovského autorské označení, velká písmena M B A F znamenají Marcus Bydżowinus A Florentino.

Výběr z těchto tří sborníků v roce 1987 vydalo nakladatelství Svoboda pod názvem **Svět za tři českých králů** v redakci Jaroslava Kolára. V podstatě byla čtenářům zpřístupněna přibližně třetina celého textu, hlavně čtenářsky zajímavější části. Pro lepší orientaci v době a přiblížení Marka Bydžovského z Florentina zde Jaroslav Kolár podal dvě stati, pro badatelskou obec je užitečný analytický rozpis obsahu všech tří sborníků. Nikdy předtím nebyl obsah sborníků zpřístupněn v takové míře, jako v tomto vydavatelském počínu. Kronikářské dílo Marka Bydžovského z Florentina nebylo až do druhé poloviny 20. století považováno za závažný zdroj informací vzhledem k tomu, že se jedná převážně o údaje převzaté odjinud, či jinde lépe zpracované. Tento názor se ale zcela nepotvrdil, jen díky těmto sborníkům se dochovala plná znění některých pramenů, dnes již nedochovaných, jako je např. dobový slovesný portrét Ferdinanda I. v F, Vidění Jana Vocásky v M, dva Mitrovicovy listy v R apod. A proto už nepostačovaly částečné edice jednotlivých událostí (vydány v ČČM, Lumíru, Českém lidu) a bylo přistoupeno k edici výše jmenované. Je to tak lépe i pro zabránění poškození originálů, jelikož již dnes je jejich stav neutěšený, papír se rozpadá působením železitého inkoustu a chtíví badatelé by dílo zkázy mohli dokonat.

Sborníky F, M a R tvoří zřetelně jedinou řadu, mají shodný formát a v podstatě i grafickou úpravu. Nadpisy jednotlivých let jsou psány červenou barvou vždy na nové stránce, taktéž rubrikování verzálků je shodné. Rukopis R je psán, až na dodatky v závěru, jednou rukou, ve sbornících F a M lze rozpoznat písařských rukou více, většina textu je přesto psána jedním písařem, ostatní písaři většinou doplňovali pozdější marginálie. V textu F a M se objevuje drobný, zběžný a nesnadno čitelný rukopis, jímž jsou v obou sbornících psány jednak souvislé části textu v závěrečných partiích, jednak doplňky na prázdných místech listů po ukončení zpráv o některých letech. Srovnáním s jinými Markovými autografy bylo zjištěno, že se jedná o Markův rukopis. Poznámky Markovou rukou jsou v edici Svět za tři českých králů v analytickém rozpisu obsahu sborníků zvýrazněny kurzívou. Fakt, že Markovou rukou jsou ve sbornících psány jen kusé zprávy, nikoliv celý text, je důkazem, že Markovy poznámky z jednotlivých pramenů opisovali písaři. Snad kvůli úpravě – text byl psán úhledným kancelářským písmem – Marek pověřil zkušené písaře. Marek tak vlastně není klasický kronikář, ale spíše pořadatel a redaktor.

Autorství Markovo není zpochybnitelné, jelikož ve sborníku R se nachází jediná latinsky psaná zpráva o autorově volbě proboštem Václavovy koleje, formulovaná v první osobě

(ovšem psaná rukou písaře). Sborníky tak nebyly zcela soukromého rázu. Zajímavá je též chronologie vzniku jednotlivých sborníků. Marek nejprve začal pracovat na sborníku R, tj. období svého aktivního života, a protože ho zájem o historii neopustil, pokračoval sborníkem M a teprve jako poslední vznikl sborník F. Sborníky vznikly během krátkého období poloviny devadesátých let 16. století, dokončení hlavního jádra můžeme přesně datovat zásluhou datační poznámky v F, tj. 6.12.1597. Mezi lety 1597 až 1602 Marek vlastnoručně doplňoval zprávy, které mu dříve unikly, a to ve formě souvislého textu na konci sborníku F.



Vítání Ferdinanda I. v Praze roku 1558

ve městech, o životě pražské university, o trestních kauzách, o sňatcích, o přírodních katastrofách a požárech, o narození zdeformovaných bytostí, podivných jevech a úkazech apod. Zprávy jsou povětšinou stručně formulované, přehuštěné informacemi, pokud možno vždy datované (někdy dokonce na hodinu) a stereotypně uváděné formulací „Téhož léta...dne...měsíce...“ Mezi tyto stručné zprávy jsou zařazeny doslovné opisy dokumentů, letáků, listů, zpráv podrobnějšího charakteru apod. Proto působí kuriózně, když vedle několika zpráv, rozepsaných maximálně na pět řádek, se objeví zpráva, zaujímající několik stran, která porušuje základní analistickou podobu sborníků.

Vzhledem k tomu, že sborníky jsou vlastně souhrnem zpráv z pramenů a Marek je víceméně pouze opisuje, nedozvídáme se nic o Markově názoru na popisované události. Marek sám

Obsahy sborníků neodpovídají přesně letům vlády každého z panovníků, jsou zde jisté přesahy, zajímavé je, že zpráva o smrti Maxmiliána není obsažena ve sborníku M, ale až ve sborníku R, který je zahájen zprávou o korunování Rudolfa na českého krále v roce 1575. Rozložení let ve sbornících je následující. Sborník F obsahuje v první chronologické řadě záznamy o letech 1526 – 1564 a v druhé chronologické řadě (psané Markem) záznamy o letech 1518 – 1587. S mírný přesahem navazuje sborník M se záznamy v jediné chronologické řadě o letech 1562 – 1590, pak následují opisy dokumentů a publicistických zpráv z let 1591 – 1595 bez důsledného chronologického řazení. Nejstarší sborník R obsahuje v jediné chronologické řadě záznamy o letech 1575 – 1596.

Co do obsahu přináší Markovy sborníky širokou škálu zpráv o domácích i zahraničních politických událostech za vlády Ferdinanda I., Maxmiliána II. a Rudolfa II., o evropských válkách, o úmrtí pro Marka významných lidí, o veřejném i náboženském životě



zprávy neformuluje, kromě několika výjimek, např. zprávy o vniknutí jezuitského žáka do Koleje krále Václava, při němž byl Marek osobně přítomen. Tím se také zřiká jakékoliv odpovědnosti za správnost podaných informací, jakož i za ideovou podstatu. Přesto je velice korektní a zprávy jakkoliv namířené proti panovníkovi a katolíkům neuvádí.

S politikou a zprávami o ní zachází Marek s opatrností, v podstatě uvádí pouze zprávy pro Habsburky (tedy např. i pro Karla V., nebo Filipa II.) kladné, nebo neutrální. Politické události v nehabsburských zemích už nejsou tolik cenzurované. Z evropských válek jsou nejpodrobněji a nejčastěji líčeny bitvy s Turky, zvláště ve sborníku R; vzhledem k tomu, že to byla Markova současnost, je to pochopitelné. Celkově se dá říci, že ve sborníku R je nejvíce zpráv z okruhu politického a válečného, zatímco ve sborníku F je obsaženo nejvíce zpráv o úkazech na obloze, narození deformovaných dětí, výchovných příběhů apod.

Ve všech sbornících je zaznamenáno mnoho úmrtí. Marek samozřejmě zaznamenal úmrtí v Habsburském rodě i v jiných vládnoucích dynastiích, v souvislosti s úmrtím Ferdinanda I. uvedl dosti podrobný Ferdinandův životopis, který je velkou měrou i životopisem jeho bratra Karla V. Úsměvné je, že tento životopis autor (Marek ho nejspíše jen převzal) nazval „Krátké poznamenání života slavného a svatého císaře Ferdinanda I.“. V případě Maxmiliána se Marek spokojil s o mnoho kratší zprávou. Kromě úmrtí v panovníckých kruzích zaznamenával Marek také úmrtí v kruzích šlechtických, universitních a měšťanských. Pokud daná osoba zaujímala místo ve vedení některého z měst českých zemí, zvláště pak v některém z měst pražských, její smrt byla patřičně zanesena do odpovídajícího sborníku. Taktéž osoby spojené nějakým poutem s universitou (nemuseli to být pouze Markovi kolegové, ale i „sponzoři“, či nejruznější vzdělanci), Markovi souvěrci, ale i ideoví vůdci německého „protestantismu“ (Luther, Melancthon, Zwingli) zde mají úmrtní noticku. Sám Marek byl, jakožto člen akademické obce, samozřejmě staroutravistou. Také zaznamenával úmrtí politicky aktivních představitelů stavovské obce bez ohledu na jejich vyznání. Při příležitosti úmrtí Viléma z Rožmberka, nejmocnějšího muže po králi, dokonce uvedl popis pohřebního průvodu. Ve formulaci zpráv uvádí vždy nebožtíkovu úřední funkci nebo postavení v městské správě, jen zřídka věnuje pozornost osobním vlastnostem, nebo kulturním zásluhám. Věk nebožtíků často uvádí s přesností na dny. Marek tedy nedává najevo jakýkoliv vztah k nebožtíkům, pro něj umírají úředníci a funkcionáři, nikoliv lidé. Mezním případem je zpráva o smrti Václava Moravce. „Téhož léta (1569) 24. máje Václav Moravec, měšťtín, senátor a potom primas města Nového Bydžova, život svůj v Pánu dokonat. Ten sa primasem, spolu s radními svými, když bylo po smrti pana Jindřicha z Valdštejna a statek jeho, pozemky i s městem připadl na Jeho Milost císařskou jakožto krále českého, o to se vši snažností se staral a pracoval, aby město to Bydžov i což k němu přináleží skoupeno a k městům věnným Její Milosti císařové připojeno býti mohlo. Což s radou a pomocí dobrých pánův a přátel jest dosti pracně 28. Dne ledna měsíce 1568 i vykonal a k svobodě přivedl.“ Ačkoliv přiznává zásluhy Václava Moravce, neuvádí již, že se jedná o jeho otce, zpráva s vědomím tohoto faktu působí studeně.

Druhým pólem ke zprávám o úmrtí jsou zprávy o narození, tyto zprávy se objevují méně často, v podstatě jen ve sborníku F, kde měl Marek možnost zachytit data narození osob později ve společnosti proslavených, nebo výrazně uplatněných. Nezřídka se pak objevují zprávy o zasnoubení, či svatbě, tentokrát omezené na členy vládnoucích dynastií, popřípadě špičky českých stavů (svatba Viléma z Rožmberka s Polyxenou z Pernštejna).

Čtivost Markovým sborníkům zajišťují zprávy o vraždách, lépe se snad hodí termín „mord“ vzhledem ke stylu zpráv. Marek se opět neomezoval na České země, krvechtivý čtenář se může pokochat líčením mordů z celé Evropy. U případů samozřejmě nechybí odhalení vraha, následující po objasnění mordu. Mnohdy ještě následuje vyličení trestu. Výjimkou není ani záznam o polapení několikanásobného morděře: „Téhož léta (1581) 17. Dne června utracen v městě Bergkessel řečeném nějaký Christmann Oreppermige z Korpen, znamenitý a veliký morděř a loupežník, kterýž se přiznal, že devět set šedesáte a čtyry mordův spáchal, a jakož by

byl tisíc doplnil, že přestati umínil. Žena jeho prozradila ho, kterouž on sobě za několik let v nějaké jeskyni na poutech ukovanou choval a dítka s ní zplodil, avšak ihned každé, jakž se narodilo, zamordoval. Tou příčinou ona, jakž jednou z té jeskyně do města odpuštěna byla, vyzradila ho a žoldněře, kteříž ho jali, naň přivedla. Ty noviny v českém jazyku byly tlačeny.“ (R 1581, 6).

Nejznámější český případ mordu se udál roku 1571 ve vsi Šamonicích (M 1571, 26). Na vraždě Ludvíka Loreckého z Elkouše a jeho synů Zdeňka a Adama se podílelo několik lidí pod vedením Ludvíkova rychtáře ze Šamonic Petra Dulíka. Zajímavé je, že zúčastněné ženy byly krutější než muži. V Markově sborníku tento mord zaujímá deset stran, je líčen velice podrobně včetně vyšetřování a odsouzení viníků. O této události se retrospektivně zmiňuje více autorů, např. Václav Březan, nebo Bartoloměj Paprocký (v Diadochu). Jako základní pramen kronikářům, včetně Marka, sloužila relace kněze Mikuláše Dvorského, působícího ve vsi Čížová nedaleko Šamonic a přímého účastníka vyšetřování i exemplárního potrestání, které se ještě r. 1571 konalo v Blatině.

Podstatnou část Markových sborníků zaujímají zprávy o neobvyklých, podivuhodných a nadpřirozených jevech. Pro meteorology jsou zajímavé zprávy o záplavách, krupobitích, a suchých obdobích. Stejně tak jsou zajímavé zprávy o přemnožení některého druhu hmyzu,



Srostlá dvojčata

například motýlů nebo hadů. Astronomové si zde také přijdou na své, Marek zaznamenává objevy komety a zatmění slunce, nebo měsíce. Objevují se také zprávy o epidemiích moru a hladu, narození dětí, které na své „d'áblovi zaprodané“ rodiče hned mluví, nebo jsou nějakým způsobem postižené. „Téhož léta (1579) dne měsíce ledna, tj. v pátek po Třech králich, v zemi za Korutany v městě Chiori z manželův zlořečených, žádajíc sobě čerta zploditi, i narodilo se jim dítě s rohy z hlavy vyrostlými, s vocasem masovým, s rukami, jsa barvy rudé, jako by saze s rudou červenou mísil a tím těla potřel. Jakž se narodilo, hned mluvilo, jedlo i pilo a hned rostlo; brzy potom umřelo.“ (R 11579, 2). Všechny tyto jevy Marek, stejně tak jako jeho současníci, považuje za znamení příchodu nějakého neštěstí, proto zpravidla za zprávou o takovém jevu následuje informace o neštěstí, velice často se jedná o válku. Zařazení těchto zpráv mezi ostatní „reálné“ a historické zprávy značí, že Marek jim přisuzoval stejnou důležitost a pravdivost, o níž naprosto nepochyboval. Bůh, d'áblové, lidé posedlí nečistými silami apod. pro něho reálně existovali, svědectvím o jejich existenci byly právě verbální skutečnosti zpráv, které se o nich šířily, a nic na tom nezměnilo ani Markovo vzdělání. I přes všechny nejfantastičtější prvky mají zprávy reálné jádro, některé se podařilo dešifrovat. Ze zpráv o nebeských úkazech je to třeba tato : „Téhož léta (1546) 10. dne měsíce února v Míšni v městečku řečeném Belgeru a vůkol něho v noci spatřín jest k straně půlnoční veliký červený blesk na nebi, kterýž dvě hodiny pořád trval a paprsky z sebe až k zemi pouštěl. Vidíni jsou také toho času rozličných barev trámové anebo břevna ohněm plápolající a sem i tam povětrí se vznášející.“ (F 1546, 14) Je nepochybné, že zpráva obsahuje relativně přesný a nikterak nadsazený popis polární záře, tedy reálného jevu, pro který tehdejší věda neměla ještě racionální vysvětlení. Ze „zázračných“ událostí je rozluštěna zpráva, kterou Marek uvedl ve sbornících celkem třikrát, z toho jednou v podrobné verzi, dvakrát zkráceně. Zkrácená verze zní takto: „Na svatého Řehoře (12.3.) v Lhotě Prosenské u Sedlčan času nočního d'áblové vzali pachole desíti let stáří, nějakého Václava Blažka, a vyvedli je z jizby od jiných dětí oknem na ves, vodili se s ním po rybníce a potom, když kohout zazpíval, opustili je.“ (M 1587, 1) Ze zkrácené verze nelze vysledovat, co se opravdu stalo, avšak podrobnější verze nám přináší další informace, které nám vše osvětlují. Den svatého Řehoře je svátkem pro žáky a učitele tehdejších škol, tedy i významné školy partikulární v Sedlčanech. Žáci pořádají koledu a účelem je do školy nalákat nové žáky, staré okolo deseti let. Žákům v ten den byla dána úplná volnost, všemožně se strojili a maskovali, vpadali do domů, po domech honili chlapce, které chtěli pro školu získat, a odnášeli je s sebou jako zajatce. Tím se vysvětlila „existence“ čertů i to, proč byl Václav Blažek, tehdy desetiletý, odnesen od ostatních dětí. Nemůžeme se divit ani tomu, že se pohybovali po rybníce, sám Marek uvádí, že toho roku byly neobvykle dlouhé mrazy až do konce dubna. Zajímavé je, že Marek, znalý studentského života, nepokládal tuto zprávu za vymyšlenou, nadpřirozenost pro něj byla důkazem pravdivosti zprávy. Jeho předpoklady pro přijetí této a jiných podobných zpráv byly zcela jiné než naše, nepřistupoval k podobným zprávám s apriorní nedůvěrou, nýbrž naopak s apriorní důvěrou. Ve všech svých kuriózních zprávách, knimž přičleňoval i údaje o běžných, ale tehdy nevysvětlitelných přírodních jevech, jako byly například bouřky se zabíjejícími blesky nebo již zmiňovaná polární záře, spatřoval přímé zásahy vyšší božské moci, důkaz nejen o boží existenci, ale i o neustálém božím zasahování do lidských věcí (lidé hřeší a bůh se snaží je na to upozornit a varovat je, případně trestat). Proto neváhá zařadit tyto zprávy mezi zprávy ostatní.

Marek se ke zprávám nijak nevyjadřuje, takže jeho názory na události neznáme. Podle druhu uvedených zpráv však můžeme říci, že se vždy držel oficiálního stanoviska, odpovídajícího postoji vládnoucích kruhů a utrakvistické církve. Boje katolíků s protestanty proto také nijak nekomentuje, navíc zprávy o těchto bojích jsou zmiňovány zřídka. Jako odstrašující příklad jak daleko náboženský boj může zajít, uvedl podrobný popis

bartolomějské noci ve Francii. Stejně tak sborníky neobsahují mnoho zpráv o boji mezi českými stavy a českým králem. Jen krátce se zmiňuje o odboji stavů roku 1547.



Zvířecí monstrum – potvorný srnec

Se zprávami, které „získal“ z ústního podání, měl Marek potíže v datování. Jak známo, žádný pamětník nemá tak dobrou paměť, aby si pamatoval všechna data. Marek si s datováním pomáhal, jak mohl, ne vždy však zcela správně, jako např. v případě požáru Pražského hradu. Místo k roku 1541 přiřadil zprávu k roku 1542 a navíc ji dále nerozváděl; pamětník pravděpodobně nic konkrétnějšího, třeba o zničení velké části Desk zemských, nevěděl.

Velký počet zpráv přejímal Marek z novinových zpráv, znění ovšem upravil tak, že zpráva ztratila formu novinového článku. Pokud totiž nepřejímal noviny jako celek, zestručňoval jejich obsáhlé výklady, soustřeďoval se na jádro jejich věcného sdělení, tyto údaje však nikdy vědomě neměnil, ani je nekomentoval. Vypouštěl především úvodní a závěrečné, často moralizující, výklady a neuváděl tituly tisků. Přiblížil tak novinovou zprávu analistickému znění a tím ji plně zařadil mezi další analistické zprávy.

Markovy tři sborníky obsahují téměř 1400 zpráv a je velmi nepravděpodobné, že se podaří určit u každé z nich zdroj. Přesto s několika prameny jsme si zcela jisti. Již Antonín Rezek

Markův jazyk je vzhledem k obsahu zpráv oficiální, „protokolární“, bez osobitého rysu; jazyk je vlastně většinou převzat z předloh. Ač Marek běžně přednášel a psal latinsky, své sborníky sepsal v jazyce českém, přestože někdy musel zprávy velmi složitě překládat. Jistě to svědčí o jeho národním cítění. Omezení obsahu sborníků na léta panování tří českých králů není na tu dobu neobvyklé. Mnoho autorů takovýchto historických sepisování si vybralo také omezené období vlády určitého panovníka.

Marek nebyl jako kronikář vybíravý. Čerpal z nejrůznějších pramenů, především ze starších kronik, z korespondence, z ústního podání, ze zápisků všeho druhu a z tištěných novinových letáků, které ličily rozmanité reálné i fantaskní události jak z tuzemska, tak z ciziny. Marek u zpráv velmi zřídka uvádí, odkud je čerpal, i proto je těžké určit, zda není autorem některých zpráv on sám. Z pramenů Marek přejímal ucelené úryvky, či je celé opsal, dlouhé pasáže, které nepovažoval za nutné uvádět vynechával, stručně podal obsah a převedl ho do analistické podoby.



zjistil, že část sborníku *F* o letech 1526 až 1540 je založena naprostou většinou na kronice Bartoše Písaře, na Sleidanově díle *De statu religionis et reipublicae Carolo V. caesare commentarii* z roku 1555 a na Veleslavínově *Kalendáři historickém*. Pro pozdější dobu byl stále nezbytný Veleslavínův *Kalendář historický* a také dílo *Rerum Bohemicarum ephemeris seu Calendarum historicum* od Prokopa Lupáče z Hlavačova (1584); více se ke slovu dostala dobová publicistika, informační a agitační politické spisky, psané i tištěné noviny. Ačkoliv byl Marek sám matematik a astronom, zprávu o zavedení gregoriánského kalendáře spolu se zdůvodněním této proměny, převzal od Tadeáše Hájka z Hájku. Z okruhu nadpřirozených úkazů a událostí se podařilo určit prameny minimálně dva. Jsou to díla Jana Štelcara Želetavského *Kniha duchovní* (odkud je převzat i již dříve citovaný příběh z Prosenické Lhoty) a *Knížka o dobrých a zlých anjeliích*. Dále už se dá určit původ jen u jednotlivých zpráv, u nichž ho buď Marek sám poznamenal nebo jej lze snadno zjistit jinou cestou.

Otázkou je, zda Marek přejímal zprávy z Diadochu Bartoloměje Paprockého z Hlahol. Paprocký začal svůj *Diadochus* psát roku 1595, dokončen byl nejpozději roku 1597. Marek Bydžovský z Florentina jádro svých sborníků sepisoval mezi lety 1596 až 1597. Některé zprávy se objevují u obou autorů, jeden mohl tedy opisovat od druhého, nebo oba mohli čerpat ze stejného zdroje. Tato otázka je stále otevřena, stejně tak jako další zdroje Markova díla.

#### *Použitá literatura:*

|                                 |                                                                                                                 |
|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Hejnic Josef<br>Martínek Jan    | <i>Rukověť humanistického básnictví I., Praha 1966</i>                                                          |
| Kašpar Jan                      | <i>Několik příspěvků k otázkám démonologie v kronikách Marka Bydžovského z Florentina, Miscellanea 15, 1998</i> |
| Kašparová<br>Jaroslava          | <i>Příspěvek k rekonstrukci osobních knihoven humanistů předbělohorského období, Miscellanea 8, 1991</i>        |
| Kolár Jaroslav                  | <i>Čerti v Prosenické Lhotě aneb o kategorii pravdivosti, Muzeum a současnost 5, 1982</i>                       |
| Kolár Jaroslav                  | <i>Český kronikář Marek Bydžovský z Florentina, Strahovská knihovna 12–13, 1977 – 1978</i>                      |
| Kolár Jaroslav                  | <i>K typologii české historické prózy z období humanismu, FHB 11, 1987</i>                                      |
| Kolár Jaroslav                  | <i>Novina v české literatuře 16. století, Česká literatura 18, 1970</i>                                         |
| Kolár Jaroslav                  | <i>Zápisky Marka Bydžovského z Florentina a Paprockého Diadochos, SPFFBU, D 32, 1985</i>                        |
| Marek Bydžovský<br>z Florentina | <i>Svět za tři českých králů, Praha 1987</i>                                                                    |
| Pánek Jaroslav                  | <i>Marek Bydžovský z Florentina, Svět za tři králů, ČsČH 37, 1989, č.2</i>                                      |

Necelých 5 km na východ od Hluboké nad Vltavou leží vesnice Hosín. První písemná zmínka je z roku 1330, kdy už byla v Hosíně fara osazená farářem. Původní románská kaple sv. Petra a Pavla se datuje přibližně do poloviny 11. století. Přesnější určení není možné, protože při stavebních úpravách byly odstraněny architektonické prvky, podle kterých by se dal určit přesnější vznik stavby. K této kapli byl přistavěn raně gotický kostel v letech 1260 - 1280 a kaple sloužila jako sakristie nového kostela. Gotický kostel byl v období baroka částečně přestavěn a sloužil svému účelu až do roku 1899, kdy byl zbořen a postaven kostel nový. Zůstala pouze románská kaple, která přečkala všechny změny co se kolem ní udály a zůstala nám zachována až do dnešních dnů. Na začátku 20.stol. v ní byly objeveny nástěnné malby, ty byly v pozdějších letech zrestaurovány. Kolem kostela byl hřbitov, na kterém se pohřbívalo až do doby, kdy císař Josef II. vydal patent, kde zakazuje hřbitovy uvnitř obcí. V červnu roku 1781 byl vybudován nový hřbitov na okraji obce. ( Památní kniha hosínské školy ). V Pamětní knize farnosti hosínské je uveden rok 1788.

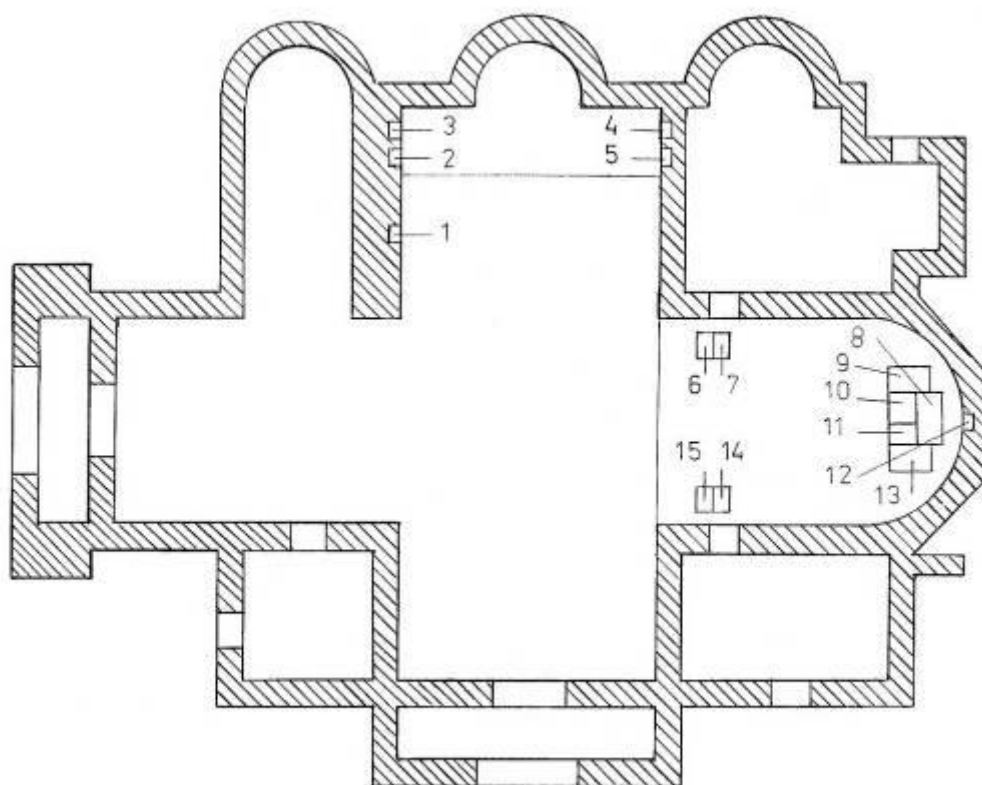


*Hosín v roce 1898 – foto z archivu autora článku*

Myšlenku o stavbě nového kostela jak je znám dneska přednesl nový hosínský farář Ferdinand Ritter již v roce 1890, když viděl, že starý kostel pro velkou účast věřících při bohoslužbách již nestačí. Farníci se do malého kostela nemohli vejít a museli postávat i před kostelem a to i v nepříznivém počasí, což se panu faráři nelíbilo. Se stavbou se však začalo až o devět let později zbořením starého kostela 20.2.1899. Původní zařízení bylo rozvezeno do jiných kostelů. Již 12.3.1899 je položen a posvěcen základní kámen nového kostela a jak píše kronikář „ do konce října byla stavba pod krovem, kryta polévanými taškami “. Jelikož začali docházet peníze, byla uspořádána další sbírka, aby se mohlo v dokončení stavby pokračovat a kostel byl co nejdříve dokončen a mohl sloužit svému účelu v plné své kráse, což se za rok a půl ke spokojenosti všech podařilo. Stavba stála 200 tisíc korun. Slavnostní vysvěcení provedl v neděli 30.9.1900 českobudějovický biskup Martin Josef Říha za účasti patrona kostela

hraběte Adolfa Josefa ze Schwarzenbergu, kněžny Terezie a knížete Felixe ze Schwarzenbergu a dalších významných hostů a za veliké účasti farníků. Dá se říci, že hosínský kostel je dominantou celé českobudějovické kotliny.

Nový kostel sv. Petra a Pavla je postaven v pseudorománském slohu. Při jeho prohlídce si můžeme všimnout pěkných náhrobních kamenů osazených jak ve zdi, tak v podlaze. Ne všechny jsou zachovalé, byly většinou v podlaze starého kostela a tedy součástí podlahy, po které se chodilo. Tak nám z některých náhrobních kamenů zbyly jen sešlapané kameny. V kostele se jich nachází patnáct. Tyto náhrobní kameny patří vrchnostenským úředníkům, kteří byli ve službách majitelů hlubockého panství a ve starém kostele byli pohřbeni.



Plánek rozmístění náhrobních kamenů v kostele sv. Petra a Pavla v Hosíně

**1. Znakový náhrobník pana Hanuše Zejdlice z Puklejna a Budešína (+ v pol. 16. stol. ), červenohnědý mramor, 92 x 87 cm, obr. č. 1.**

Nápis je sešlapaný, nečitelný.

Popis znaku : na náhrobníku jsou dva znaky. Levý je pana Hanuše Zejdlice, jsou na něm tři ryby nad sebou otočené do leva. V pravém znaku je šikmo položená dýka patřící jeho manželce z Volešnice.

Pan Hanuš Zejdlic z Puklejna a Budešína byl purkrabím na Hluboké v letech 1537, 1538, 1541 . Na některých listinách se podepisoval jako Hanuš Cedlic. Stejný znak kosmo položenou dýku jako jeho manželka z Volešnice používal Blažej řečený Píbr z Volešnice, jenž býval také purkrabím na Hluboké v letech 1539 a 1542.

Znakový náhrobník je osazen ve zdi proti oltáři P. Marie Lurdské. V knize Soupis památek okresu Č.Budějovice uvádí, že ve starém kostele byl v dlažbě kněžiště. Je to pravděpodobně nejstarší znakový náhrobník v kostele.

Další čtyři jsou v kapli sv. Kříže.

**2. Znakový náhrobek pana Eliáše Františka z Heidelbergu ( + 1694 – 1697 ), hrubožrnná žula, 173 x 76 cm obr. č. 2.**

Znak je v horní části náhrobku, pod znakem 12 řádků česky psaného textu humanistickou majuskulou. Písmena 45 mm vysoká.

|                             |        |
|-----------------------------|--------|
| [ LE ] T [ HA PANIE 1 ] 6 ° | DNE    |
| I                           | VSNVL  |
|                             | ICZY   |
|                             | PAN    |
|                             | SEK    |
|                             | O : KM |
|                             | SKV    |
|                             | GT     |
| M                           | ZKE    |
| I                           | AN     |
| P                           | A      |
| S                           |        |

Popis znaku : ve štítu je srdce, ze kterého vyrůstají tři květiny, nad štítem korunovaná turnajová přilba s překryvadly, v klenotu blíže neurčitý pták držící pravděpodobně květinu v zobáku.

Pan Eliáš František z Heidelbergu byl hejtmanem na Hluboké v roce 1693. Za manželku měl Sibyllu (Dlouhoveskou ) z Dlouhé Vsi, ta se po manželově smrti provdala za pana Meceroda. Zmínit se můžeme také o jejich dceři Lidmile, která si vzala za manžela správce vlčického panství pana J.A.B.Drobného.

V kapli sv. Kříže je to první náhrobek po levé straně. Je sešlapaný, nečitelný, pouze po stranách je vidět zbytek slov, znak je částečně rozeznatelný. V knize Soupis památek okresu Č. Budějovice je psáno, že ve starém kostele byl náhrobek v chrámové lodi.

Další je vedle něho po pravé straně.

**3. Znakový náhrobek vladyky pana Ondřeje Schwankfrankstera ( + 5. srpna 1714 ), hrubožrnná žula, 173,5 x 86,5 cm, obr. č. 3.**

Znak je v horní části náhrobku, pod znakem 14 řádků česky psaného textu humanistickou majuskulou. Písmena 40 – 50 mm vysoká.

LETA PANIE 1714 DNE 5 : AUGUSTI  
WPANU VSNUL VROZENκ A „  
STATECZNκ VLADκK PAN ON „  
DRZEG , SS WANK FRANK STER GE :  
HO STARZI 66 LET KTERκ WIS : OS W : K :  
DOMU ZE SSWARTZENBERGKV PRZI  
HOSPODARZSTWI OD PISARZSTWI  
AZ GAKOZ TO PRZES : 40 LET  
ZASLAVZIL κ OFFICIR . Z OBWZLASS TNI  
K : MILOSTI ZA HOSPODARZSKκHO ,  
RADDV POWISSEN : WCZIAS NA ∇ „  
WSSTIWENI BOZIHO SKRZE SMRT „  
CZIASNAV A Z DO TOHOTO HROBV ,  
PONIZEN BκL



*Popis znaku : ve štítě vpravo hledící gryf držící šesticípou hvězdu. Nad štítem koruna s přikryvadly, v klenotu vpravo hledící gryf držící šesticípou hvězdu.*

*Vladyka Ondřej Schwankfrankster byl písařem u Schwarzenbergů a poté za věrnost povýšen na hospodářského radu.*

*V knize Soupis památek okresu Č.Budějovice je psáno, že ve starém kostele se náhrobník nacházel v dlažbě levé předsíně.*

*Na protější stěně po levé straně je další náhrobní kamen.*

**4. Znakový náhrobník pana Leonhardta Dworzianovského z Dworzanova (+ 7. února 1643) žula, 157 x 79 cm, obr. č. 4.**

*Znak je v dolní polovině, horní polovinu zaplňuje 13 řádků česky psaného textu humanistickou majuskulou. Písmena 40 mm vysoká.*

LETHA PANIE 1643 · 7 DNE MIESIC =  
ZE VNORA ZIWOT SWVG DOKONAL –  
VROZENI PAN LEONHARDT DWOR =  
ZIANOWSKI Z DWORZANOWA NIE =  
KDEISSI GENERAL DON BALTHASA =  
ROWSKI STOLLMISTR GENZ SA  
SWE HRDINSKE SKVTKI PRZIB =  
ITWIE NA BILE · HORZIE SWEHO  
ERBV WZACZTNIE NABIL WIEKV  
MAGE · 34 LET WTOMTO MISTIE  
A CHRAMV PANIE ODPOCZIWA · W =  
ESELEHO A RADOSTNEHO ZMRTW =  
ICH WSTANI OCZIEKAWAGE

*Popis znaku : ve štítě je obrněnec v kolčí přilbě s mečem v pravé ruce, nad štítem turnajová přilba s točenicí a přikryvadly, v klenotu obrněnec v kolčí přilbě s mečem v pravé ruce.*

*Do Čech přišel Leonhardt Dworzianovský z Dworzanova s donem Baltazarem de Marradasem jako generál a svůj erb získal v bitvě na Bílé Hoře. Na Hluboké byl štolmistrem ( podkoním ). Více se o tomto šlechtici nedochovalo.*

*V knize Soupis památek okresu Č.Budějovice je psáno, že náhrobník byl nalezen při bourání starého kostela. V Památní knize hosínské školy píše „byl nalezen za postraním oltářem do zdi zasazený.“*

*Po jeho pravé straně je čtvrtý a poslední náhrobník v kapli sv. Kříže.*

**5. Znakový náhrobník Georgie Caroluse Eymera z Waltershoffenu ( + 20. března 1681 ), žula, 157 x 87,5 cm, obr. č. 5.**

*Znak je v horní polovině, pod znakem v oválné zdobené kartuši 10 řádků latinsky psanou humanistickou majuskulou. Písmena 25 – 30 mm vysoká.*

ANNO DNI 1681  
DIE 20 MARTY OBYT IN  
DOMINO PRENOBILIS GE  
NEROSVS DNVS GEORGIVS  
CAROLVS EIMER DE WAL  
TERSHOFFEN DOMINIORV[M]  
AKCISI FRAVENBERGENSIS ,  
CAPITANEVS ET IN HOC  
LOCO SEPVLTVS IN  
PACE QVIESCIT

Překlad :

LÉTA PÁNĚ 1681  
DNE 20 BŘEZNA ZEMŘEL V  
PÁNU UROZENÝ PAN JIŘÍ  
KAREL EIMER Z WAL  
TERSHOFFENU VRCHNOSTENSKÝ  
HEJTMAN HLUBOCKÝ,  
ODPOČÍVÁ V POKOJI  
POHŘBEN NA  
TOMTO MÍSTĚ

*Popis znaku : štít je čtvercový, v 1. a 4. poli je půlměsíc, ve 2. a 3. poli šesticípá hvězda. Nad štítem korunovaná turnajová přilba s příkryvadly, v klenotu šesticípá hvězda s dvěma křídly. Pan Jiří Karel Eymer pochází z měšťanské rodiny z Jindřichova Hradce. Po získání predikátu se začal psát z Waltershoffenu ( z Valtířova ). Na Hluboké byl hejtmánem v letech 1665, 1666 a poté purkrabím v letech 1677 - 1679.*

*V knize Soupis památek okresu Č. Budějovice je napsáno, že náhrobník byl ve starém kostele v chrámové lodi.*

*Další náhrobní kameny jsou v kněžišti .*

**6. Nápisový náhrobník NN, žula, 159 x 87 cm, obr. č. 6.**

*V horní části náhrobníku je lebka se zkříženými hnáty, písmo sešlapané, nečitelné. Nachází se v podlaze u schodů na kazatelnu.*

**7. Náhrobní kámen NN, žula, 113 x 86 cm.**

*Náhrobní kámen úplně sešlapaný, nečitelný. Nachází se v podlaze u schodů na kazatelnu.*

**8. Náhrobní kámen NN, žula, 163 x 85 cm.**

*Náhrobní kámen úplně sešlapaný, nečitelný, jsou vidět pouze čtyři vytesané kroužky v rozích náhrobního kamene. Je v podlaze za hlavním oltářem.*

**9. Náhrobní kámen NN, žula, 94 x 74 cm.**

*Náhrobní kámen úplně sešlapaný, nečitelný. Je v podlaze za hlavním oltářem.*

**10. Náhrobní kámen NN, žula, 101 x 54 cm.**

*Náhrobní kámen úplně sešlapaný, nečitelný, je v něm čtyřhranný otvor o velikosti 25 x 25 cm zakrytý dřevěným víkem. Je v podlaze za hlavním oltářem.*

**11. Náhrobní kámen NN, žula, 59 x 54 cm.**

*Náhrobní kámen úplně sešlapaný, nečitelný. Je v podlaze za hlavním oltářem.*

**12. Nápisový náhrobník kněze Jiřího Františka Hausera ( + 27.1. 1718 ), žula, 184 x 88 cm, obr. č. 12.**

*Ve spodní polovině náhrobníku je kalich, pod ním lebka se zkříženými hnáty. Nad tímto symbolem je 13 řádků česky psaného textu humanistickou majuskulou. Písmena 35 mm vysoká.*

LETA PANIE 1718 DNE 27  
LEDNA PO WIKONANEM 45  
ROKV WEKV SWEHO A 15 –  
LETY DVCHOWNI PRZI  
CHRAMV PANIE TOMTO  
PRACZV GEST W PANV  
VSNVL A K ODPOCZINVTI  
MÍSTO TOTO SOBIE  
OBLVBIL : DWOGI CZTI  
HOD A WISO : VCZENY  
PAN GIRZII FRAN : HAV

SER NIEKDEYSSI FARARZ  
NOSLNSKÝ KDEZTO  
RADOSTNEHO ZMRTWICH  
WSTANI OCZEKAWA

*Farář Jiří František Hauser působil na zdejší farnosti od 30.3.1703 až do své smrti 27.1.1718. Náhrobník je ve zdi za hlavním oltářem. V knize Soupis památek okresu Č.Budějovice píše, že ve starém kostele byl v dlažbě kněžiště. Památní kniha hosínské školy uvádí, nacházel se u křtitelnice.*

**13. Náhrobní kámen NN, žula, 106 x 55 cm.**

*Náhrobní kámen úplně sešlapaný, nečitelný, rozeznatelná je jen část ornamentu a několik písmen. Je v podlaze za hlavním oltářem. Písmena 45 mm vysoká.*

**14. Znakový náhrobník NN, žula, 112 x 64 cm, obr. č. 14.**

*Náhrobník úplně sešlapaný, nečitelný. Znak je v horní části, rozeznatelný pouze jeho obrys, písmo sešlapané. Nachází se v dlažbě u dveří do oratoře.*

**15. Náhrobní kámen NN, načervenalá žula, 156 x 72 cm.**

*Náhrobní kámen úplně sešlapaný, nečitelný. Nachází se v dlažbě u dveří do oratoře.*



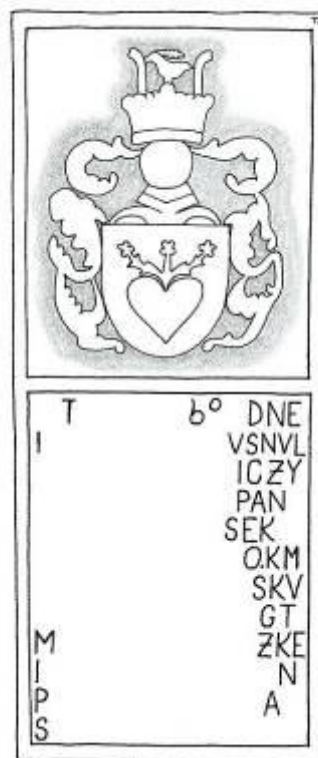
*Hosín s kostelem sv. Petra a Pavla fotografovaný autorem po sto letech ( v roce 1998 ) od doby, kdy byla pořízena fotografie uveřejněná na straně 13*

*Použitá literatura a prameny :*

|                   |                                                                                       |
|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Josef Braniš      | <i>Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese českobudějovickém</i> |
|                   | <i>Průvodce okresem České Budějovice</i>                                              |
| OÚ Hosín          | <i>Památní kniha hosínské školy (1881 – 1974)</i>                                     |
| SOkA Č.Budějovice | <i>Fů Hosín, Pamětní kniha farnosti hosínské, kniha č.1</i>                           |
| SOkA Č.Budějovice | <i>Archivní materiály CHR 5 a 59 a účetní přílohy 153</i>                             |
| SOA Třeboň        | <i>Archivní materiály Velkostatek Protivín a cizí statky II.</i>                      |



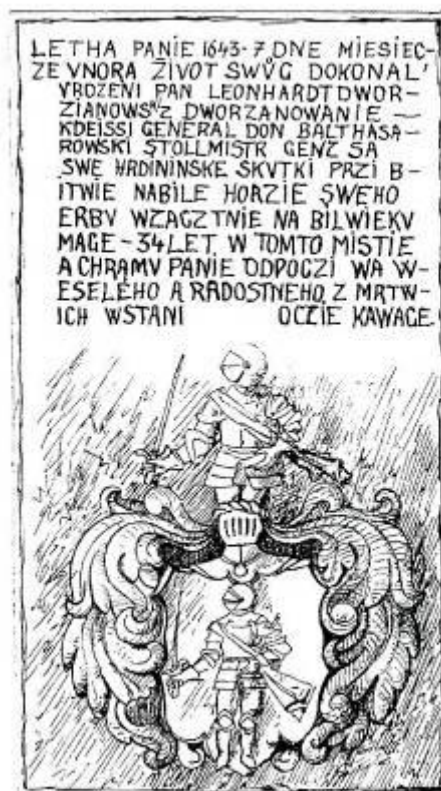
*obrázek č. 1*



*obrázek č. 2*



*obrázek č. 3*

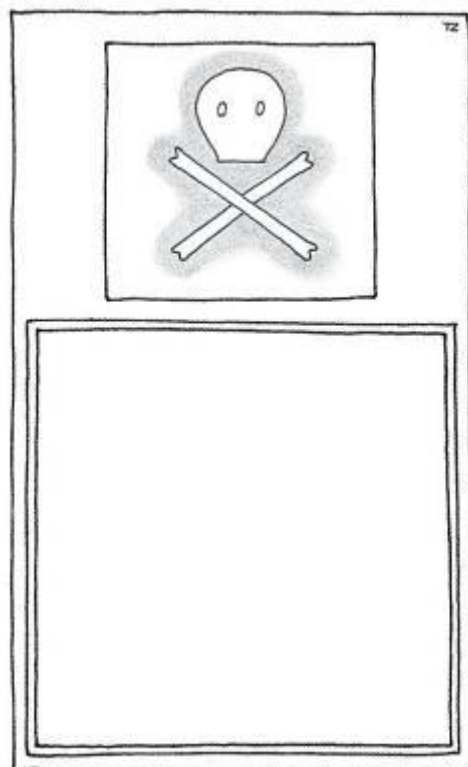


*obrázek č. 4*





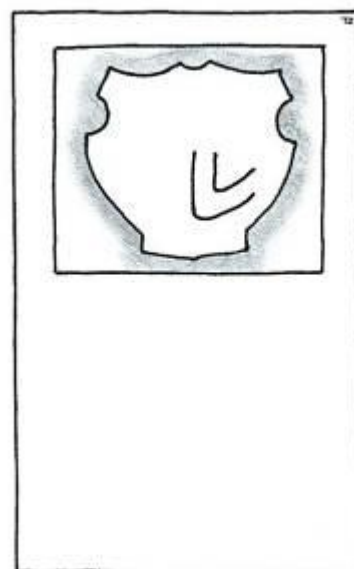
obrázek č. 5



obrázek č. 6



obrázek č. 7



obrázek č. 8



*Veřejný notariát patří již po staletí k důležitým veřejnoprávním institucím fungujícího správního aparátu v každém státě. Kolébkou notářů je Itálie v dobách ranného středověku, v ostatních zemích se pak vlivem severoitalských juristických univerzit rozšířil v několika časově následných vlnách po všech zemích latinské vzdělanosti.*

*Písemná produkce jednotlivých notářů tvoří velmi důležitou a v lecčems těžko zastupitelnou kategorii materiálů, ať již jde o notářské instrumenty či kancelářské pomůcky, nebo osobní uplatňování v diplomacii různých kancelářů, zejména církevních institucí. Notář, skutečný a bezprostřední vykonavatel vůle svých pánů, s vlastními schopnostmi, pro něž byl vybrán, mohl do značné míry ovlivnit výsledky diplomatických jednání v jejich konečné písemné podobě, v listinách a dohodách, na jehož vyhotovení měl podle stupně svého postavení a důvěry, které se těšil, větší nebo menší vliv.*

*Úloha notáře jako spolutvůrce a realizátora mocenské politiky středověku byla značná a musela nést plnou zodpovědnost nejen za právní, ale i věcnou správnost obsahu, odpovídající tehdejšími normám ve spojení stylizace a grafického díla se jménem a diplomatickou značkou příslušného notáře, s vlastnoručním podpisem. Pečeť jako ověřovací prostředek se tu neuplatňuje a pokud přeci, tak se nikdy nejedná o pečeť veřejného notáře, nýbrž o svědky, jednající osoby a úřady.*

*Doba rozkvětu veřejného notariátu v Čechách končí husitskými válkami. Do té doby byla doménou církevních osob v hodnosti kanovníků, jejichž počet je uváděn na 500 osob. Jejich činnost však nezankla, ale naopak se rozšiřuje do měst, kde je spojena s funkcí písaře a označována jako „syndikus“. Tento úředník měl určité postavení mezi měšťany pro svůj politický přehled, znalost soudního jednání a práva vůbec. Ale byl již ve službách města a městské rady, kterou plně zastupoval. Dále se od něho očekávalo, že napíše dějiny města – kroniku. Vedle těchto notářů – syndiků – existovali notáři veřejní, kteří nebyli závislí na městské radě. Uplatňovali své znalosti při sepisování testamentů, kupních smluv a zastupovali šlechtu v jednáních. Existence notariátu byla právně zajištěna až za Ferdinanda I. Protože však život se bral novými cestami, zatímco instituce veřejného notariátu setrvala ve starých kolejích, stalo se nevyhnutelným, že veřejný notariát stále méně odpovídal potřebám společnosti, živořil a prakticky zanikl za josefínských reforem v roce 1781, kdy činnost notářů je omezena jen na právo vyhotovovat směnečné protokoly. Změny v 19.století přinesli změnu i v postavení veřejných notářů, kdy se stávají pomocným soudním orgánem, jímž zůstali až do současné doby.*

*K hlubšímu poznání veřejných notářů, hlavně v Českých Budějovicích, doporučuji tři články Z.Šimečka v JSH ročník 1967 – „Vznik a vývoj úřadu městského notáře v Českých Budějovicích do poloviny 15.století“. můj článek ale nechce suplovat odborné pojednání v mnoha člancích a knihách, ale seznámit s neméně zajímavým **notářským znamením**, o kterém se nikde nedočtete, a zněním notářského instrumentu.*

*Notářským znamením ve středověku stvrzoval notář – písař jednak pravost listiny nebo opisu a ručil za správné znění a obsah listiny. Ne zrovna málo odpovědnosti. Každý notář měl své osobité znamení, které kreslil volně z ruky bez předkreslení, a přitom byla všechna stejná. Nejvíce se jich dochovalo ze 14.století, ale ani 15.století není na notářská znamení skoupé. V 16.století s nástupem renesance notářské znamení mizí a nahrazuje jej klasická pečeť. V polovině 17.století se znamení objevují opět, již to nejsou kresby, ale razítka. Přesto, že jsou roztočivá, a některá mluvící, jako budějovického notáře Zikmunda Sovinského obrázek č. 20 nemohou nahradit půvabné kresby ze středověku.*

*Vedle notářského znamení je psán notářský instrument s datumem a plným jménem notáře. Pro zajímavost několik ukázek notářského instrumentu:*



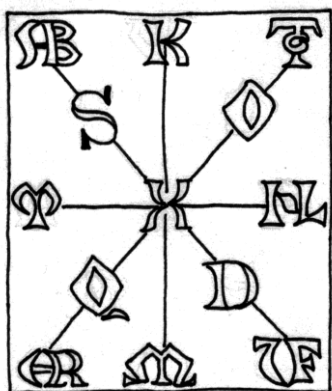
obr. č. 1



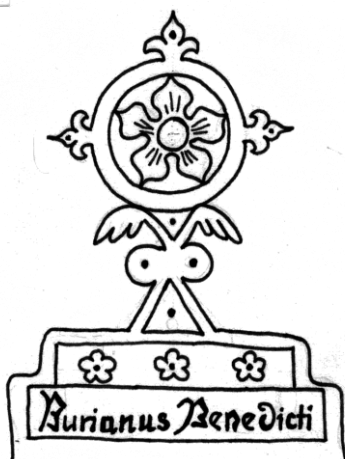
obr. č. 2



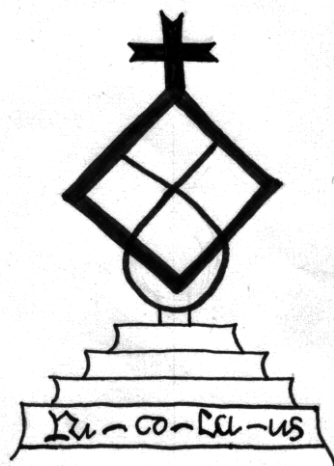
obr. č. 3



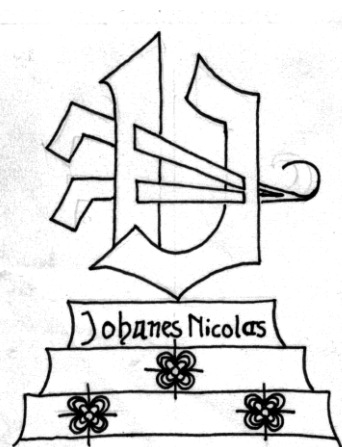
obr. č. 4



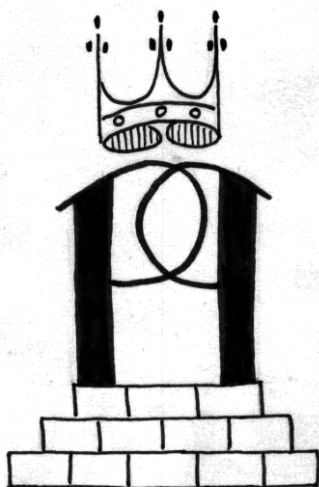
obr. č. 5



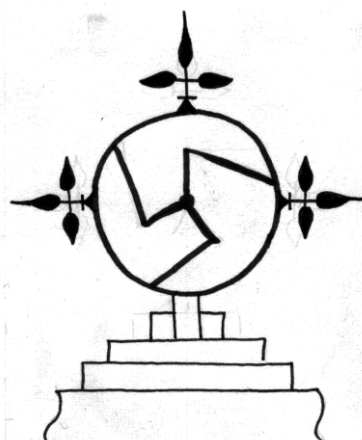
obr. č. 6



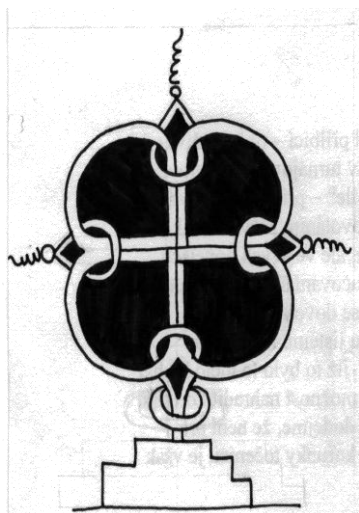
obr. č. 7



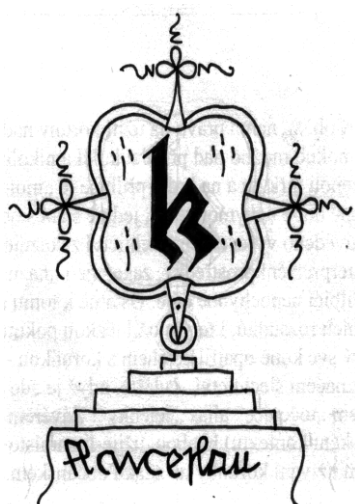
obr. č. 8



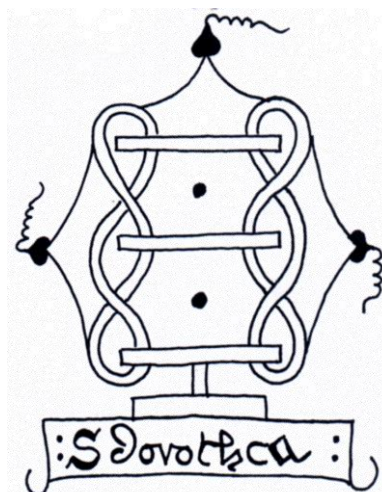
obr. č. 9



obr. č. 10



obr. č. 11



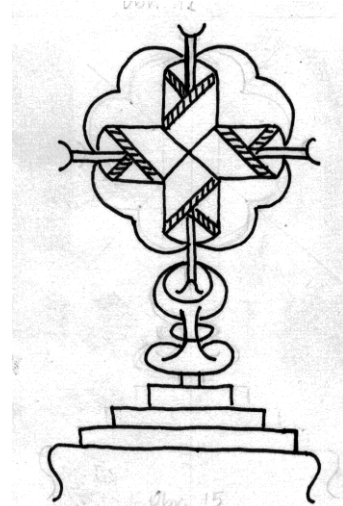
obr. č. 12



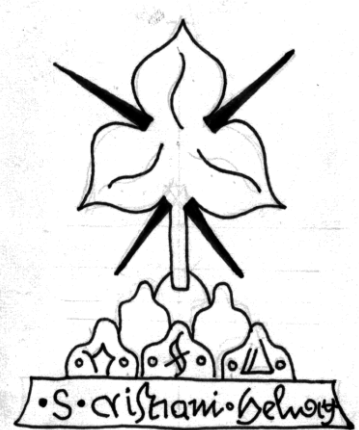
obr. č. 13



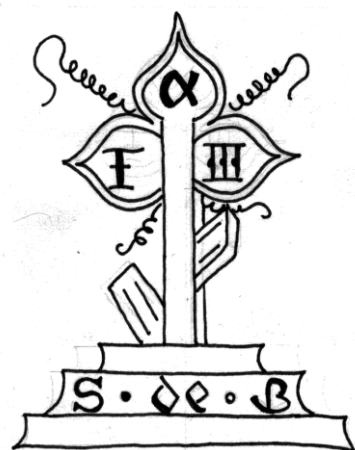
obr. č. 14



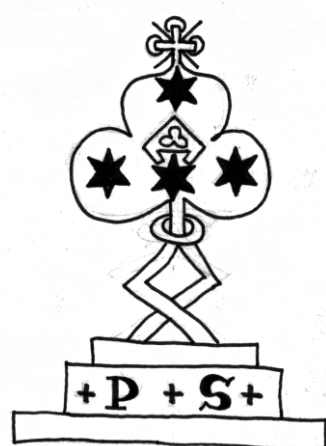
obr. č. 15



obr. č. 16



obr. č. 17



obr. č. 18



obr. č. 19



obr. č. 20



obr. č. 21

1. Že jsem tyto česky psané vidimované kopie opatřil na přednesenou žádost pečlivým doslovným překladem z češtiny do němčiny, což je tato listina. Praha 26.října 1651.  
Jan Jiří Nogrell de Caramonte  
přísežný veřejný notář, vlastní rukou
2. Níže podepsaný podle přitiské pečeti mé, znamením obyčejným úřadu mého notářského dotvrzuji, datum v městě horním Budějovic Českých dne 22.ledna 1669.  
Lucas Sigismund Zahradka Sow. De Eyllenfels  
notář dotázeny a vyžádany pro spolehlivost rukou vlastní
3. Tento opis souhlasí s pravým originálem po provedení pečlivého porovnání. K listině připojen můj obvyklý notářský znamení, pečeť a vlastnoruční podpis. Provedeno v Českých Budějovicích 6.dne září roku 1673.  
Lukáš Sigismund Zahradka Sovinský z Eulenfelsu  
Veřejný notář posvátné císařské autority, dotázaný a vyžádany pro spolehlivost.
4. po srovnání byla tato kopie shledána doslovně shodnou s předloženým originálem, což dotvrzuje moje vyhotovené notářské osvědčení. Provedeno v .....2.září 1712  
Frantz Antonín Schmidt, přísežný veřejný notář a také státní a příslušný advokát.

#### Seznam vyobrazení:

| číslo<br>obrázku | jméno                                                                | datum     | signatura                                   |
|------------------|----------------------------------------------------------------------|-----------|---------------------------------------------|
| 1                | Budislav z Vyšehořovic                                               | 13.1.1339 | Archiv Třeboň – Vs. Sedlec – I.-N°36        |
| 2                | Vyšemír Velislavův z Bohumilic                                       | 24.3.1357 | Archiv Třeboň – Vs. Sedlec – I.-N°56        |
| 3                | Radoslav Sulislavův z Velduch                                        | 24.3.1357 | Archiv Třeboň – Vs.Sedlec – I.-N°56         |
| 4                | Jan Litomyšlský, syndikus královské kanceláře u markraběte Karla IV. | 7.12.1357 | Archiv Třeboň – Vs.Sedlec – I.-N°59         |
| 5                | Burian Benediktův z Horšova Týna                                     | 6.6.1461  | Archiv Třeboň – Vs.Třeboň – IA – 3Ks - N°16 |
| 6                | Mikuláš Janův z Jihlavy                                              | 17.8.1468 | Archiv Třeboň – p.Želiv inv.č. 61           |

|    |                                                                                                                                      |            |                                              |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|----------------------------------------------|
| 7  | Jan Mikulášův z Bochova                                                                                                              | 8.3.1378   | Archiv Třeboň – Vs.Třeboň – IA – 3Ks - N°31e |
| 8  | Petr Lukášův z Boskovic<br>notář olomoucký                                                                                           | 28.4.1388  | Archiv Třeboň – p.Želiv inv.č. 36            |
| 9  | Jan Vechlín z Lišova<br>veřejný notář v Č.Budějovicích                                                                               | 26.11.1389 | Archiv České Budějovice – AM.sig.II./11      |
| 10 | Boreš Šimonův z Kbel                                                                                                                 | 10.11.1392 | Archiv České Budějovice – AM.sig.I./17       |
| 11 | Václav z Prahy                                                                                                                       | 21.1.1396  | Archiv České Budějovice – AM.sig.II./13      |
| 12 | Jan Frenelínův z Dubé                                                                                                                | 23.9.1396  | Archiv České Budějovice – AM.sig.I./21       |
| 13 | Petr Matějův z Mokrala                                                                                                               | 9.4.1407   | Archiv České Budějovice – AM.sig.V./14       |
| 14 | Prokop Blažejův z Prahy                                                                                                              | 9.4.1407   | Archiv České Budějovice – AM.sig.V./14       |
| 15 | Blažej Václavův z Děkanovi                                                                                                           | 14.9.1431  | Archiv České Budějovice – AM.sig.II./29      |
| 16 | Kristián Helviův z Weislenburgu                                                                                                      | 17.8.1468  | Archiv Třeboň – p.Želiv inv.č. 61            |
| 17 | Stanislav z Bleivicer                                                                                                                | 29.12.1500 | Archiv Třeboň – p.Želiv inv.č. 69            |
| 18 | Petr Scherhagl z Budějovic<br>veřejný notář v Č.Budějovicích                                                                         | 23.10.1510 | Archiv České Budějovice – AM.sig.V./28       |
| 19 | Jan Jiří Nigerů z Caromonte                                                                                                          | 26.10.1651 | Archiv Č.Budějovice – AM                     |
| 20 | Lukáš Zikmund Zahrádka Sovinský<br>z Eulenfelsu – jeho náhrobek je na<br>zadní stěně katedrály sv.Mikuláše<br>v Českých Budějovicích | 6.9.1673   | Archiv Třeboň – Vs.Třeboň – IA – 6Gs - N°8a  |
| 21 | František Antonín Schmidt                                                                                                            | 2.9.1712   | Archiv Třeboň – Vs.Třeboň V. – AU – N°3      |

*Doporučená literatura a články:*

|                     |                                                                                             |
|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| J.Nuhlíček          | <i>Veřejní notáři v českých městech zvláště v měst.praž. – 1940</i>                         |
| M.Haasová-Jelínková | <i>Správa a kancelář pražské univerzity v první době jejího trvání – 1948</i>               |
| J.Spěváček          | <i>Významní notáři a diplomaté prvních Lucemburků – Č.Č.H. 1973</i>                         |
| J.Spěváček          | <i>Vavřinec Mikulášův z Dědic, notář Karla IV. Jako markraběte moravského – Č.Č.H. 1974</i> |
| V.Hradská           | <i>Ondřej z Třeboně, notář, vyslanec a důvěrník markraběte Jošta – Č.M.M. 1998</i>          |



Kdyby jste se postavili k východu ze zámku Hluboká a zeptali se právě vycházejících návštěvníků, co si z prohlídky pamatují, patrně by vám ve valné většině případů odpověděli, že Paolinu, která uhořela na plese v Paříži a pak také tu starou „babu“, jež se vdávala v 82 letech. Není to mnoho, co návštěvník udrží v hlavě z hodinové prohlídky zámku a je škoda, že o Anně Neumannové, což je ona výše uvedená „baba“, je v povědomí národa pouze to, kolikrát se vdávala a že poslední sňatek uzavírala ve velmi pokročilém věku. Je čistě na daném průvodci, jaké informace a v jakém rozsahu o Anně Neumann podá. Je také pravdou, že při běžné prohlídce není čas se touto bezesporu zajímavou osobností 16. a první poloviny 17. století zabývat. Vyprávění o jejích osudech by určitě zabralo onu hodinu celé prohlídky.

Rodina Neumannů patřila k nejvýznamnějším a nejbohatším měšťanským rodinám ve Villachu. Jejich bohatství se opíralo o těžbu rtuti a olova, stejně tak jako o výrazný obchodnický talent. Spolupracovali s nejvyhlášenějšími obchodními a bankovními domy té doby v Benátkách, Augsburgu apod. Za všechny můžeme jmenovat například proslulou rodinu Fuggerů.



*Anna Neumann na obraze který můžete vidět v rytířském sále zámku Murau*



*Anna Neumann na obraze který nají návštěvníci zámku Hluboká nad Vltavou*

Annin otec Wilhelm Neumann byl vlastníkem rtuťových dolů v Idrii (území dnešního Slovinska) a dolů na olovo v Bleibergu nedaleko Villachu. Roku 1510 byl jmenován měšťanem a v letech 1516-1518 městským rychtářem ve Villachu. Později se stal zmocněncem a správcem hornického cechu tamtéž. Roku 1515 byl Wilhelm jmenován císařem Maxmiliánem Horním soudcem v Idrii. S tímto jmenováním souviselo i udělení podélně děleného znaku, v jehož pravém poli je zlatý srpek měsíce a šesticípá hvězda na modrém podkladě a v poli levém stříbrné pruhy na červeném podkladě. Z prvního manželství s Praxedis Strigl z Lienzu měl Wilhelm dvě děti. Syna Hanse, který zemřel v mladém věku a dceru Katharinu, která se provdala za Ambrosiuse Höchstettera. Tento první sňatek mu přinesl další rtuťové doly v Idrii. Po předčasném úmrtí první manželky se Wilhelm oženil s Barborou Rumpf, dcerou zemského šlechtice a prvního purkmistra v Klagenfurtu. Z tohoto svazku se narodilo pět dětí, čtyři chlapi (Wilhelm, Moritz, Georg a Michael) a jedno děvče - Anna.

*Anna Neumann se narodila 25.listopadu 1535 na zámku Wasserleonburg, který zakoupil její otec od bratrů Hanse, Christopha a Andreho Ungnádů ze Sonnegu v roce 1522. Arcivévoda mu toto vlastnictví i se všemi přiléhajícími statky potvrdil a od té doby se Neumannové, jako hrdí majitelé psali z Wasserleonburgu. Anna tento zámek zdědí z pozůstalosti po své matce roku 1572. Anna se narodila do původně katolické rodiny, avšak v jejích dvou letech přestoupila rodina pod vlivem reformace k protestantskému vyznání. O dětství Anny Neumann nemáme mnoho zpráv, víme jen, že v prvním roce života ztratila otce. Jako mladá žena je popisována coby urostlá, štíhlá a oduševnělé hezké tváře. V 21<sup>1/2</sup> letech uzavírá svůj první sňatek s Hansem Jakobem svobodným pánem z Thannausenu. Z tohoto manželství měla dvě dcery. Z nichž mladší Barbara, nosící jméno po své babičce, zemřela v mladém věku. Starší Elisabeth se později dvakrát provdala. Poprvé za Leonharda z Kollnitz a podruhé za Christopha svobodného pána z Auerspergu, zemřela však bezdětná. Hans Jakob z Thannausenu zemřel po třech letech manželství a tak se Anna stala mladou vdovou.*

*Více jak čtyři roky od úmrtí prvního manžela, zprostředkovala Annina moudrá matka Barbara sňatek další a to s Christophem z Lichtensteina – Murau. Lichtensteinové byli starou štyrskou rodinou, která zastávala ve Štýrsku a Korutanech význačné funkce. Toto manželství bylo bezpochyby Anniným nejdůležitějším. Právě v této době přichází se svým manželem do Murau, kde bude žít více jak půl století. Ačkoli byla svatební smlouva uzavřena v lednu 1565, byl sňatek fakticky uzavřen až počátkem roku 1566. Nejprve musel ženich dodržet dobu smutku z důvodu úmrtí v rodině Lichtensteinů, která měla končit 1.5.1565, avšak 29.1.1565 zemřel Annin bratr Moritz a tak musel být sňatek opět odložen.*

*Doba smutku za zemřelého trvala 1 rok. Během manželství s Liechtensteinem stíhala Annu jedna rodinná pohroma za druhou. Roku 1569 zemřel její nevlastní otec, rok nato bratr Georg, v roce 1572 umírá i bratr Wilhelm, aby neštěstí nebylo málo, tak 22.prosince 1572 zesnula její matka Barbara. Na základě závěti Hanse Seenuse se Anna jako jediný žijící potomek stala dědičkou rozsáhlého majetku. Annina nevlastí sestra byla vyplacena ještě za života matky. Anniným majetkem se stala panství Wasserleonburg a Treffen, šlechtické sídlo Leonstein, zemanská tvrz Vorderberg, hornické podniky, zástavní a dlužní úpisy mnoha vážených osob i úroky z velkého množství obchodních aktivit. V roce 1574 zakoupila od svých švagrů Lichtensteinů panství Murau za 76.000 hřiven stříbra ( což by dnes odpovídalo zhruba 504 milionům korun nebo 16,8 milionu EUR). Od té doby se Anna psala jako paní z Murau. Manželství s Christophem z Lichtensteina bylo velmi harmonické. Anna se spoléhala na jeho obchodnické nadání a svěřila mu vedení veškerých obchodních aktivit, což již v následujících manželstvích neučinila. Christoph zemřel po čtrnácti letech manželství roku 1580 a je pohřben ve farním kostele v Murau.*

*Dva roky po ovdovění si 46 letá Anna vzala za manžela o deset let staršího Ludwiga Ungnada ze Sonnegu. Právě od Ludwigových předků získal Annin otec zámek Wasserleonburg. Při uzavírání tohoto sňatku nehrálo roli navýšení stávajícího Annina majetku, neboť Ludwig nevlastnil žádné rozsáhlé statky, ba naopak byl poměrně dost zadlužen. Hlavním důvodem bylo určité zalíbení a vzácná názorová shoda. Toto manželství však trvalo pouhé dva roky.*

*Za další dva roky po úmrtí Ludwiga uzavírá Anna další a také nejdelší manželství, jež trvalo plných čtyřicet let. Jejím manželem se stal Carl svobodný pán z Teuffenbachu, syn Franze z Teuffenbachu, generálního císařského výběrčího daní ve Štýrsku, dolnorakouského vojenského a vládního rady. Tauffenbachové byli nejen dobrými sousedy paní z Murau, ale také jejími souvěrci. Velký majetek a zdařilé obchodní aktivity vzbuzovali závist a tak snad ani není divu, že se Anna v průběhu tohoto manželství zodpovídala před tribunálem z nařčení z čarodějnictví a spolupráce s nečistými silami. Obě tato udání se podařilo spolehlivě vyvrátit, tak Anna nepřišla o život a ani o svůj majetek. Již v průběhu tohoto manželství se začala plně zabývat myšlenkou na svého dědice. Nejvíce nadějí vkládala do druhého*

manželství své starší dcery Elisabeth svobodné paní z Auerspergu. Mladší dcera Barbara zemřela svobodná ve Villachu 28.listopadu 1578. Starší Elisabeth byla nejprve provdána za Leonharda z Kollnitz toto manželství zůstalo i po jedenácti letech nenaplněno a Leonhard zemřel. Elisabeth pak zůstala dlouhou dobu vdovou, plných sedm let. 12.února 1589 uzavřela manželství s Christophem svobodným pánem z Auerspergu, bohužel i toto manželství zůstalo bezdětné, nejprve zemřel r.1592 Christoph a po roce 1598 i Elisabeth, tak Anna ztratila i poslední naději na přímého následníka. Ani dědic ze strany rodiny Annina manžela Carla se nevyskytoval a tak Anna po jeho smrti (1610) zůstává bez dědiců. Zákonná adopce v té době takřka nepřipadala v úvahu a tak musela Anna zvolit jiné řešení, znovu se provdat a učinit svým dědicem manžela, jiná možnost neexistovala.

Vzhledem ke svému pokročilému věku začala ihned po uplynutí povinného roku smutku hledat manžela. Její volba padla na Ferdinanda hraběte z Ortenburgu – Salamanca. A tak starý murauský zámek zažil opět svatbu. Ovšem tentokrát byli novomanželé víc jak nevyrovnaným párem. Nevěstě bylo bez 12 dnů 76 let a ženich byl třicetiletý. Tento sňatek můžeme, při tak velkém věkovém rozdílu, považovat za jakousi náhražku adopce. Je pravdou, že Ferdinand cítil ke své manželce určitou náklonnost, jeden ze svých dopisů zakončil slovy: „...a zůstávám Vám má milá paní věrnou náklonností oddán.“ I tento plán se však po pětiletém manželství zhroutil, mladý hrabě na následky ustavičné „tělesné slabosti“ zemřel. Ortenburgové tak ztratili nejen naději na dědictví, ale museli i vrátit Anně jakousi „zálohu“ na dědictví ve výši 82 000 fl.

A tak Anně nezbylo, než hledat jiného vhodného dědice. Na doporučení Johanna Ulricha svobodného pána a později knížete z Eggenbergu byl zvolen Georg Ludwig říšský hrabě ze Schwarzenbergu. Georg Ludwig vyrostl na dvoře štyrského arcivévody Ferdinanda, již od devatenácti let byl pověřován vzhledem ke svému talentu a obratnosti různými diplomatickými úkoly. První cestu absolvoval s výše uvedeným Johannem Ulrichem z Eggenbergu do Španělska. Na základě osobní znalosti mohl Eggenberg později doporučit a i zprostředkovat sňatek mezi Annou a Georgem Ludwigem. Svatba se konala v Murau 25.července 1617, tehdy bylo Anně 81<sup>1/2</sup> roku a Georgu Ludwigovi 30<sup>1/2</sup>. Georg Ludwig byl vzhledem ke své službě u císařského dvora často na dlouhou dobu posílán do zahraničí, takže se svou manželkou příliš nepobýval. Toto Anna vyřešila osobním dopisem císaři, kdy ho požádala aby jejího manžela na čas ze služby uvolnil, protože by ráda, vzhledem k blížícímu se konci svého života, řádně uspořádala dědictví. Císař její žádosti nejenže vyhověl, ale svůj souhlas dokonce vyjádřil i vlastnoručně psaným dopisem adresovaným Anně. Nebylo tak obvyklé aby císař sám psal dopisy svým lenníkům. Důvodem této vstřícnosti byl Annin podíl na financování diplomatických cest Georga Ludwiga. Ten nebyl zrovna malý jednalo se o 105.624 fl. Císařský dluh pak narostl do doby Anniny smrti na 220.000 fl. a po přepočtení veškerých nákladů dokonce na 340.000 fl. Georg Ludwig se krátce před Anninou smrtí vrátil do Murau. Díky jeho poznámce v jednom z dopisů známe takřka na minutu přesný čas Annina úmrtí – 18.prosince 1623 mezi 7 a 8 hodinou postihla hraběnku náhlá tělesná slabost a ve 12 hodin téhož dne zemřela ve věku 88 let. Od této chvíle se Schwarzenbergové stali majiteli panství Murau a nepřetržitě ho vlastní až do současnosti. Anna byla pohřbena ve špitálním kostele Sv.Elisabethy v Murau. V roce 1859 byly Anniny ostatky vyzdvíženy a přeneseny do hrobky v kapucínském kostele Murau a uloženy vedle ostatků Georga Ludwiga.

Anna Neumann byla na svou dobu velmi pozoruhodnou ženou. Jejím snem bylo kompaktní a prosperující panství. Byla obratnou obchodnicí a diplomatkou. Díky dědictví po otci získala velký majetek, který dokázala nejen udržet, ale i zdárně rozmnožit. V době 16. a první poloviny 17. století nebylo vůbec běžné, aby se žena zabývala obchodem a finančnictvím, v jejím okolí to vyvolalo vlnu nevole a i dvojnásobné nařčení z čarodějnictví. Její sňatky byli většinou výsledkem rozumové úvahy, měly zajistit nejen upevnění majetku, ale také zachování jeho celistvosti do budoucna. Všechny překážky a problémy dokázala překonat, včetně

největšího problému se zajištěním dědice panství. S ohledem na dnešní znalosti víme, že její sen se splnil a ba co víc, s většími či menšími změnami přežil takřka 400 let.

Pouze velmi zkráceně jsem se pokusila přiblížit život Anny Neumann, výrazné postavy štyrských dějin. Pro násince není bez zajímavost povšimnout si některých jmen v Annině okolí. Zjistíme totiž, že je vlastně známe i z naší historie. Například v letech 1534 – 1561 vlastnili Ungnadové ze Suneku hlubocké panství. A pozorný čtenář určitě najde i jiné souvislosti.

| Datum           | věk<br>nevěsty | věk<br>ženicha | manžel                                      | úmrtí<br>manžela          | dobu<br>sňatku | vyznání     |
|-----------------|----------------|----------------|---------------------------------------------|---------------------------|----------------|-------------|
| 8.10.1557       | 21,5           |                | Jakob sv.pán Thannausen                     | 23.9.1560                 | 3 roky         | katolický   |
| počátek r. 1566 | 31             |                | Christoph z Lichtensteina - Murau           | počátek března 1580       | 14 let         | katolický   |
| počátek r.1582  | 46             | patrně 56      | Ludwig Ungnad sv. pán ze Sonnegu            | 1584                      | 3 roky         | evangelický |
| 1586            | 51             |                | Carl sv. pán z Tauffenbachu                 | pohřben 18.8.1610         | 24 let         | evangelický |
| 13.11.1611      | 76             | 30             | Ferdinand hrabě Ortenburg-Salamanca         | 1616                      | 5 let          | katolický   |
| 25.7.1617       | 81,5           | 30,5           | Georg Ludwig říšský hrabě ze Schwarzenbergu | 18.12.1623 Anna 22.7.1646 | 6,5 roku       | katolický   |



Nobilitační listina se znakem Neumannů z 23.6.1515

Děkujeme Dr.Wolfgangu Wielandovi, autorovi knihy o Anně Neuman, za svolení použít vyobrazení z uvedené knihy k dokreslení tohoto článku.

Použitá literatura a prameny :

|                      |                                                                    |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Dr.Wolfgang Wieland  | Anna Neumanin von Wasserleonburg Die Herrin von Murau (Murau 1999) |
| PhDr. Antonín Markus | Schwarzenberská ročenka 1935                                       |
| Horst Appuhn         | Johann Siebmachers Wappenbuch von 1605 ( München 1999)             |



Jedete-li z Českých Budějovic po silnici směrem na Nové Hrady, pár kilometrů za městem Trhové Sviny se přiblížíte k obci Žár, která leží na břehu stejnojmenného rybníka. Pokud těsně před vjezdem do této obce odbočíte vpravo na vedlejší silnici, zhruba po dvou kilometrech vjedete do osady se jménem Žumberk. Důvodem, proč vykonat tuto odbočku může být pro milovníky historických památek například to, že tato nenápadná osada je unikátní tím, že v ní dosud stojí tvrz, ukrývající ve svých prostorách malovaný lidový nábytek, nebo to, že je zde poměrně dobře zachován obranný systém středověké opevněné vesnice – celkem pět původních obranných bašt včetně opevnění. Tato unikátní historická památka, která se dochovala až do dnešních dnů si jistě zaslouží, aby ji návštěvníci Jihočeského kraje neminuli. Původně byla tato ves, ležící nad Svinenským potokem nazývána Sonnberg a významná je hlavně tím, že se do dnešních dnů dochovala jako poslední opevněná vesnice.



*Žumberk – Valdauf ( kresba uhlím ), originál v majetku UZSVM ÚP Č.Budějovice*

Tvrz, jejímž současným majitelem je Jihočeský kraj a kterou provozuje Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích měla docela pohnutou historii. Na několika dalších stranách se pokusím alespoň stručně předložit Vám některé historické události, kterými Žumberk za dobu své existence prošel.

Ves Žumberk byla založena pravděpodobně v první polovině 13.století na okraji hraničního hvozdu. Podle své polohy na prosluněném návrší byla i přilehavě pojmenována jako Soonberg. První písemná zmínka o ní se objevuje v listinných materiálech v roce 1278, kterými Jindřich z Rožmberka potvrdil její držení vyšebrodskému klášteru. Stejný obsah měla i listina z roku 1380, ovšem již stvrzena bratřími Petrem, Joštem, Oldřichem a Janem z Rožmberka. V místě ale žili zároveň i osoby svobodné, jako byl například Pavlík ze Žumberka, který se v letech 1383 až 1412 v rožmberských službách zúčastnil jako svědek mnohých jednání. Pavlíkův vnuk odkázal svůj majetek v Žumberku na počátku 16.století bratřím Stachovi a Jiříkovi z Rajbolce.

Kdy přesně se ves Žumberk stala majetkem rodu Rožmberků nelze přesně písemně doložit. Prvním dokladem o tomto držení byl až soupis majetku zesnulého Jošta z Rožmberka (+1539), připraveného pro vklad do desk zemských, kde byla uvedena i ves Žumberk. Tvrz, ves a dvůr Žumberk si ale již roku 1544 dal do desk zemských zapsat Volf Pouzar z Michnic. Když se



potom roku 1549 dělil majetek tohoto rodu, připadl umberský majetek Jindřichovi Pouzarovi z Michnic. Ten, vzhledem k tomu, že neměl potomky, odkázal roku 1597 žumberské panství svému příbuznému Častolarovi Dlouhoveskému z Dlouhé Vsi. Již roku 1602 však došlo k další změně majitele Žumberka. Dlouhoveští prodali „...Žumberk tvrz s pivovarem a sladovnou k tvrzi téže ustavenou, tvrze Chvalkov a Michnice se všemi osedlými...“ Petru Vokovi z Rožmberka za 23.000 kop míšeňských. Petr Vok z Rožmberka byl majitelem sousedního novohradského panství.

Ale ani Petr Vok nebyl dlouho majitelem Žumberka. V roce 1610 žumberské panství Theobaldu a Janu Hockovým, kteří byli v roce 1605 povýšeni na rytíře z Zweibrucku, za 1.000 kop grošů českých. Ve skutečnosti se ale spíše jednalo o velkomyslný dar zakotvený v závěti Petra Voka jako odměna za služby Theobalda Hocka jako osobního sekretáře posledního Rožmberka. Theobald Hock byl totiž zasvěcen do pánových styků s německými protestantskými knížaty a protihabsburskou opozicí. Po smrti Petra Voka roku 1611 byl tento majetek rozdělen tak, že Jan Hock převzal tvrz Chvalkov a ves Bukovou, a ostatní majetek zůstal Theobaldu Hockovi.



Vzhled opevnění Žumberka ( archiv Jihočeského muzea )

Tomuto majiteli Žumberka je také připisována přestavba žumberské tvrze ve stylu opevněných renesančních italských vil. Do prostoru ohraničeného opevněním vyztuženým kruhovými baštami byla začleněna tvrz s pivovarem, sladovnou i kostel se hřbitovem. Frankovací bašty však byly na svou dobu již značně zastaralé, ale jejich výstavbu patrně urychlil hrozivý vývoj politické situace v Čechách. Theobald vinil svého strýce Jana z falšování císařského majestátu, Jan zase vyčítal Theobaldovi, že ze zjištěných důvodů opravil závěť Petra Voka z Rožmberka. Spor došel až k vzájemným žalobám, které vedly roku 1617 k zatčení obou Hocků, odsouzení na smrt a konfiskaci všeho majetku. Tento konfiskovaný majetek byl opět přičleněn k novohradskému panství. Po vypuknutí stavovského povstání byl tento soudní proces zastaven a oba Hockové propuštěni, majetek ale již zpět nezískali. Theobald zemřel roku 1625, Jan se dožil roku 1648 v Jindřichově Hradci.

*Další osudy Žumberka již byly nadále spojeny s osudy majitelů novohradského panství. Po Vokově novohradské panství připadlo rodu pánů ze Švamberka, kterým poté připadl i Hockům konfiskovaný Žumberk. Švamberkové za svou aktivní účast v povstání o celý majetek přišli při konfiskacích a novohradské panství získal na základě zvláštního císařského dekretu z roku 1620 jako odměnu císařský generál Karel Bonaventura de Longueval Buquoy za vojenské zásluhy. V tom okamžiku ztratila význam původní koncepce přestavby tvrze, kterou započal Hock. Žumberská tvrz ztratila samostatnost, stala se postupně poplužním dvorem a vlastní objekt tvrze se změnil na obydlí panských úředníků, od druhé poloviny 17.století byly bašty využívány pro hospodářské účely a také k ubytování sezónních pracovníků. Z toho důvodu byla do zdí bašt proražena okna a nové vstupní otvory, na které navazovaly nově budované přístavky. Ani tyto původně přízemní stavby nakonec nepostačovali potřebě a proto byly koncem 18.století a počátkem 19.století zvyšovány a rozšiřovány. Za Buquoyů byla ubourána vstupní věž a hradby po obou jejích stranách. Roku 1817 byla provedena parcelace a nakonec tvrz prodána čtyřem buquoyským poddaným, kteří se o ni podělili. Protože většina příjmů pro buquoyské panství plynulo hlavně ze sklářských hutí, ve kterých bylo vyráběno unikátní hyalitové sklo, dostala se tato oblast, převážně zemědělská až na okraj zájmu buquoyských úředníků. Vzhledem k tomu, že tato část pohraničí byla velice chudá, majitelé tvrze neměli dostatek finančních prostředků na opravy, proto tvrz neustále chátrala. Již ve třicátých letech 20.století byla tvrz v dezolátním stavu a nepodařilo se na opravy trhlín ve zdech, výměnu střešní krytiny a krovu získat ani dotaci od státu. V roce 1921 byla jižní ohradní zeď částečně stržena a na jejím místě byla vybudována prostora, dnes zvaná „Vyhlička“, která má tvar kruhové bašty.*



*Nynější vzhled tvrze a opevnění – stav z roku 2005 (foto autor)*

Po skončení války, na jaře roku 1945, bylo znovu připojeno Novohradsko k ČR a to znamenalo odchod německého obyvatelstva z této části pohraničí. Do vsi Žumberk přišli noví osídlenci, ale již nikdy nebyla ves obydlena celá. V této době docházelo k řadě změn vlastníků jednotlivých objektů. Značně zanedbaná tvrz se v tomto období dostala do majetku státu. původně se uvažovalo o tom, že tento objekt bude upraven na dětský domov, ale později bylo od tohoto záměru upuštěno pro nevhodnost objektu k tomuto účelu. V letech 1953-1957 byl zpracován projekt k přestavbě tvrze na dětskou ozdravovnu, ale ani tento záměr nebyl realizován.

Již v roce 1957 bylo rozhodnuto využít objekt tvrze pro potřeby Jihočeského muzea, nicméně ještě uplynulo mnoho let, než byl tento záměr uskutečněn. V průběhu 60 let 20.století došlo k mnoha koncepčním změnám a proto bylo pouze provedeno dílčí zajištění havárií, přestavba bašty a dostavba zřícených částí ohradního zdiva. Rozsáhlá památková rekonstrukce do podoby pozdně gotického a renesančního sídla drobné venkovské šlechty byla zahájena až po roce 1969. její hlavní část proběhla v letech 1971 – 1973 a skončila v roce 1974. Celou rekonstrukci zaměřenou na otevření této historické památky pro veřejnost zajišťoval Okresní stavební podnik České Budějovice ve spolupráci s Podnikem pro údržbu památek z Tábora. Nová historie Žumberka začala až poslední změnou jejího majitele. Roku 1972 převzalo tvrz Žumberk do své správy Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, které dále řídilo rekonstrukci v duchu původní, nejcennější renesanční fáze s úpravou tvrze do dnešní podoby. V letech 1974 – 1975 zde byla instalována expozice lidového, malovaného nábytku z celých jižních Čech spolu s úvodní expozicí, která byla tak jako v současnosti věnována historii lokality a objektu tvrze.

#### *Popis opevnění.*

Ohradní zdivo bylo proti současnosti přibližně o 1,5 m vyšší a mělo nahoře šikmo vně ukončenou korunu. Podle dochovaných otisků byla koruna zakryta krytinou. V přízemní části bylo zdivo opatřeno střílnami s klíčovým otvorem. Jednotlivé střílny byly od sebe vzdáleny cca 3,6 – 4 metry. Podobné klíčové střílny byly i v přízemním prostoru bašt. Z vnitřní strany byly tyto střílny rozšířeny malými střílnovými nikami. Ohradní zdivo bylo po celé ploše omítnuto hrubou omítkou.

Bašty pojaté do panského dvora byly výtvarně zhodnoceny. Jedna z bašt byla dle restaurátorského průzkumu zdobena v původním přízemí i v patře bohatou ornamentální malbou kolem oken. Podobná malba však byla nalezena i kolem ostění u vstupu v patře. Z původní výzdoby však zůstaly zachovány jen nepatrné zbytky. Vše ostatní bylo zničeno při stavebních úpravách, které probíhaly v 18. a 20.století.

Dokončení výstavby opevnění lze datovat do roku 1615. Toto datování vychází z kamenné desky, která byla původně umístěna v baště na severozápadním nároží. Na desce je centrálně umístěna rožmberská růže podložená erbovními figurami Hocků z Zweibrucku. Nad korunou je tesaný nápis HOCK ZWEIBRUCK, dole letopočet 1615. V současné době mohou návštěvníci tvrze tuto desku vidět v první části věnované historii objektu.

#### *Popis objektu tvrze.*

Vlastní objekt tvrze tvoří jednopatrová budova, jejíž čtyři křídla vytvořila uprostřed malé nádvoří, v jehož středu se nachází kašna zakrytá kovanou mříží. Kolem tohoto nádvoří je ohoz. Jak již bylo výše uvedeno, byly jednotlivé objekty tvrze několikrát přestavovány a jejich současný vzhled zhruba odpovídá jejich renesanční přestavbě. V přízemních, klenutých místnostech je instalována expozice, týkající se historie této lokality včetně zpracovaného modelu Žumberka z období jeho největšího rozkvětu. Tato expozice je doplněna několika starobylými kusy nábytku – např. stolem a několika truhlami. Způsob života šlechty ve středověké renezanci představuje v expozici tzv. „Rožmberský salonek“ – v původním stavu

*dochovaná místnost ze 16.století s fragmenty nástěnných maleb a nápisů ve staročeštině, a také původním trámovým stropem s vyřezávaným rožmberským znakem.*



*Fotografie interiéru tvrze s freskami  
(foto archiv Jihočeského muzea )*

*Druhá část expozice je zaměřena, jak již bylo výše uvedeno na představení lidového malovaného nábytku původem z několika oblastí Jihočeského kraje. Postupně se návštěvníci mohou podívat na nejstarší zařízení domácností, které bylo prosté, pouze natřené volskou krví až k nábytku používanému v pozdějších obdobích, které bylo již malováno jednak zručnými výrobci, případně jejich manželkami. Výzdoba nábytku se liší podle jednotlivých národopisných oblastech a přibližně odpovídá i rozšíření krojů. Je možno tak přibližně rozdělit rozšíření na Šumavu, Doudlebsko a Blatsko.*

*Jednotlivé oblasti se rozlišovaly jednak různými typy barev, ale i způsobem výzdoby nábytku. Například v oblasti jihočeských Blat je typické používání hnědých až červených odstínů, používání rostlinných ornamentů v ohraničených čtvercích a obdélnících, na Doudlebsku se používaly výrazné barvy v kompozicích kytic spolu s ornamentem velkých čtvercových a obdélníkových polí. Na Prachaticku se používaly k výzdobě pestře malované, bohaté kytice spolu s ptáčky, pro oblast Šumavy je typické používání nápadné plošně komponované vzdušné kytice.*

*Pro Volarsko je zase typické používání výzdoby s fantasticky se proplétajícím rostlinným motivem a naivní kresbou zvířat. Proti tomu v německy mluvící části Jihočeského kraje převládá výzdoba figurálními motivy na dleďmodrém podkladu.*

*Na webové adrese [www.muzeumcb.cz](http://www.muzeumcb.cz) lze najít informace o možnosti navštívení tohoto objektu i o cenách vstupného. Jihočeské muzeum Vás k jeho návštěvě srdečně zve.*



*Expozice malovaného lidového nábytku (foto archiv Jihočeského muzea )*

Pro zjednodušení a přehlednost jsem níže uvedl tabulku s časovým přehledem všech doložených důležitých dat z historie Žumberka. Tato tabulka byla s určitými změnami převzata z materiálu, který byl vypracován Národním památkovým úřadem v Českých Budějovicích. Pro dokreslení jsem na poslední stranu tohoto čísla časopisu připojil znaky majitelů této tvrže.

| <b>Časové určení</b> | <b>Majitel</b>                                         | <b>Stavební historie</b>                                                                                                              | <b>Historické události</b>                                                                                                                               |
|----------------------|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1259                 | Engelschalk, Smil, Pardus a Jan (bratři)               |                                                                                                                                       | zmínka o držitelích v A.Sedláček, Hradý, díl III.                                                                                                        |
| 1360                 | Pešík z Hrádku                                         |                                                                                                                                       | v uvedeném roce byl patronem kostela v Žumberku                                                                                                          |
| 1370-1412            | z Rožmberka                                            |                                                                                                                                       |                                                                                                                                                          |
| od 1383              | Pavlík ze Žumberka                                     |                                                                                                                                       | patřil k rožmberským služebníkům, často se objevuje v zápisech v SOA Třeboň                                                                              |
| 1412                 |                                                        |                                                                                                                                       | doložen zápis o smrti majitele Pavlíka ze žumberka                                                                                                       |
| 1433-1456            | Vilém ze Žumberka                                      |                                                                                                                                       | rovněž se vyskytuje jako rožmberský služebník z zápisech v SOA Třeboň                                                                                    |
| před 1456            | Ludvík ze Žumberka                                     |                                                                                                                                       | doložena dlouhá pře s opatem z Vyššího Brodu o cestu vedoucí do Kamenné, která skončila až roku 1465                                                     |
| 1467                 | Eustach ze Žumberka                                    |                                                                                                                                       | jeho jméno se objevuje ve při mezi Rožmberky a Šternberky                                                                                                |
| 1509                 | Stach a Jiřík z Rajbolce                               | poprvé doložena písemně existence tvrže, která vznikla pravděpodobně koncem 15.století za Sudliců ze Žumberka na místě staršího dvora | Ludvík ze Žumberka odkázal statek, tvrž, dvůr, ves a mlýn bratrům z Rajbolces výjimkou platby, kterou měli bratři zaplatit jeho vnučce Anežce z Jívovice |
| 1544                 | Volf Pouzar z Michnic                                  |                                                                                                                                       | toho roku vložil Pouzar z Michnic v obnovené dsky zemské Olbramy, Žumberk, Chvalkov a další zboží jako svůj majetek                                      |
| před 1549            | bratři Svojše, Jindřich a Vok Jošt Pouzarové z Michnic |                                                                                                                                       | dědictví po strýci Volfovi                                                                                                                               |
| 1549                 | Jindřich Pouzar z Michnic                              |                                                                                                                                       | jeden z významných dvořanů Viléma z Rožmberka, roku 1562 jel spolu s dalšími pro druhou Vilémovu manželku – Žofii Braniborskou                           |
| 1597                 |                                                        |                                                                                                                                       | Jindřich Pouzar z Michnic odkázal jako bezdětný Žumberk po své smrti Častolarovi Dlouhoveskému z Dlouhé Vsi a zápis vložil do desk zemských              |
| 1600                 | Častolar Dlouhoveský Z Dlouhé Vsi                      |                                                                                                                                       | zemřel Jindřich Pouzar z Michnic, byl pohřben v žumberském kostele                                                                                       |



|                 |                                              |                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1602            | <i>Petr Vok z Rožmberka</i>                  | <i>doložena existence pivovaru a sladovny</i>                                                                                                                                          | <i>Prodej se uskutečnil za 23.000 kop míšeňských a v zápise je uveden rovněž pivovar a sladovna umístěné ve tvrzi</i>                                                                                                                                                                                                                        |
| 1610            | <i>Theobald a Jan Hockové z Zweibrucku</i>   | <i>zřejmě ihned po získání tvrze přistoupil Theobald k přestavbě tvrze ve stylu italských renesančních vil. Současně bylo budováno opevnění, na svou dobu značně slabé a zastaralé</i> | <i>patrně podvodem získal Theobald prostřednictvím Jana Hocka potvrzení o šlechtickém původu, které bylo roku 1607 potvrzeno českou kanceláří a oběma byl polepšen erb, od roku 1601 byl Theobald ve službách Petra Voka jako německý sekretář a prostředník Rožmberka v jednání s Kristiánem z Anhaltu</i>                                  |
| 1611            |                                              |                                                                                                                                                                                        | <i>na zámku v Třeboni byla uspořádána slavná svatba Theobalda Hocka s Anežkou Kolichrejtárovou z Kolichrejtů, krátce po svatbě Petr Vok umírá.</i>                                                                                                                                                                                           |
| 1612            |                                              |                                                                                                                                                                                        | <i>panství soudně rozděleno tak, že Theobaldovi připadl Žumberk a Janovi Chvalkov a Buková</i>                                                                                                                                                                                                                                               |
| 1615            |                                              | <i>dokončení přestavby</i>                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 1617            |                                              |                                                                                                                                                                                        | <i>spor s opatem vyšebrodským o podací v Žumberce a Žáru</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 1618            | <i>Jan ze Švamberka</i>                      |                                                                                                                                                                                        | <i>královský prokurátor obvinil oba Hocky z Zweibrucku z falše a podvodu proti králi, stavům a zřízení zemskému, soud dokázal zfalšování šlechtického původu obou Hocků a další přečiny, pročež odsoudil Theobalda ke ztrátě hrdla a umberské panství bylo opět přičleněno k novohradskému panství, které dle závěti zdědili Švamberkové</i> |
| 1619            |                                              |                                                                                                                                                                                        | <i>Theobald a Jan Hockové byli propuštěni z vězení, Theobald zemřel v chudobě roku 1625, Jan se dožil roku 1648 v Jindřichově Hradci</i>                                                                                                                                                                                                     |
| 1620            | <i>Karel Bonaventura de Longueval Buquoy</i> |                                                                                                                                                                                        | <i>tvrz byla změněna na obydlí panských úředníků a hospodářské centrum</i>                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 1621            | <i>Karel Albert de Longueval Buquoy</i>      |                                                                                                                                                                                        | <i>zemřel Karel Bonaventura</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 1676            | <i>Ferdinand Karel de Longueval Buquoy</i>   |                                                                                                                                                                                        | <i>zemřel Karel Albert</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 2 pol. 17.stol. |                                              |                                                                                                                                                                                        | <i>bašty byly využívány pro hospodářské účely a ubytování sezonních dělníků, k prosvětlení místností proražena okna</i>                                                                                                                                                                                                                      |
| 1685            | <i>Karel Filip de Longueval Buquoy</i>       |                                                                                                                                                                                        | <i>zemřel Ferdinand Karel</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|                  |                                            |                                                                                                                                                    |                          |
|------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| 1690             | Filip Emanuel<br>de Longueval Buquoy       |                                                                                                                                                    | zemřel Karel Filip       |
| 1703             | Albert Karel<br>de Longueval Buquoy        |                                                                                                                                                    | zemřel Filip Emanuel     |
| 1714             | Karel Kajetán<br>de Longueval Buquoy       |                                                                                                                                                    | zemřel Albert Karel      |
| 1750             | František Leopold<br>de Longueval Buquoy   |                                                                                                                                                    | zemřel Karel Kajetán     |
| 2 pol. 18.stol.  |                                            | zrušen panský dvůr                                                                                                                                 |                          |
| 1767             | Jan Nepomuk<br>de Longueval Buquoy         |                                                                                                                                                    | zemřel František Leopold |
| 1803             | Jiří August<br>de Longueval Buquoy         |                                                                                                                                                    | zemřel Jan Nepomuk       |
| 1817             | čtyři poddaní<br>novohradského panství     | v plánu vsi již jsou<br>zakresleny přístavby<br>bašt na vnější části<br>ohradní zdi ubourána<br>vstupní věž a hradba<br>po obou jejích<br>stranách |                          |
| 1921             |                                            | stržena část ohradní<br>zdi a na jejím místě<br>vybudována vyhlídka                                                                                |                          |
| 1936             |                                            | provedena dostavba<br>k severnímu křídlu<br>bašty                                                                                                  |                          |
| 1953 - 1957.     |                                            | zpracován projekt na<br>přestavbu tvrze na<br>dětskou zotavovnu                                                                                    |                          |
| 60 léta 20.stol. |                                            | provedeno dílčí<br>zajištění havárií,<br>přestavba bašty,<br>dostavba zřícených<br>částí ohradního zdiva<br>atd.                                   |                          |
| 1975             | Jihočeské muzeum v<br>Českých Budějovicích | započala přestavba<br>tvrze na expozici<br>lidového nábytku                                                                                        |                          |

*Použitá literatura:*

|                                      |                                                                                                                                         |
|--------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bílek T.V.                           | Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618, Praha 1883                                                                                      |
| Braniš                               | Dějiny středověkého umění v Čechách                                                                                                     |
| Březan V.                            | Životy posledních Rožmberků I. – II.                                                                                                    |
| Cechner                              | Soupis památek historických v politickém okrese Kaplickém                                                                               |
| Kol. autorů                          | Hrady, zámky a tvrze v Čechách ..., díl J.Čechy, Svoboda 1986                                                                           |
| Pánek J.                             | Poslední Rožmberk, Brána 1996                                                                                                           |
| Poche E a kol.                       | Umělecké památky Čech, IV.díl, Praha 1983                                                                                               |
| Sedláček A.                          | Hrady, zámky a tvrze ..., díl III.                                                                                                      |
| NPÚ Č.Budějovice                     | Interní materiál k objektu Žumberk                                                                                                      |
| SOA Třeboň                           | Fond velkostatku Nové Hrady                                                                                                             |
| Jihočeské muzeum<br>v Č.Budějovicích | Památník venkovského lidu v Žumberku, stálá expozice Jihočeského<br>muzea. Lidový malovaný nábytek v jižních Čechách, Č.Budějovice 1981 |

Obec Kestřany, ležící jihozápadně od města Písku, představuje významnou lokalitu především z památkového hlediska. Stojí zde totiž v těsném sousedství dvě velmi dobře zachované gotické tvrze. Horní tvrz, která je starší, vznikla již ve druhé polovině 13. století a v následujících staletích se postupně rozrůstala. Až do počátku 15. století tu žili potomci původních majitelů - rytířů Kestřanských z Kestřan, kteří se nazývali Údražští z Kestřan. Posledními obyvateli byli Švamberkové, kteří ji nákladně přestavěli. Dolní tvrz byla vybudována asi koncem 14. století též potomky rytířů z Kestřan a byla pak obývána snad jen necelých sto let. V místech zámku vystavěného hrabětem Karlem Paarem ve druhé polovině 17. století, který stojí před tvrzemi, se navíc v minulosti nalézala tvrz třetí, zbudovaná někdy v průběhu 15. století. Příčinou takovéto kumulace staveb bylo rozdrobení majetkové držby mezi příslušníky rodu Kestřanských z Kestřan a dále Údražských z Kestřan. Nedaleko se nachází farní kostel sv. Kateřiny Alexandrijské, jehož počátky sahají do 16. století. Kdysi byla fortifikace tvrzí zesilována (zejména na severu a severovýchodě) také plochami rybníků, které jsou dnes uchovány jen ve zredukované formě. Z jižní strany navíc Kestřany obtéká řeka Otava. Voda tak hrála v charakteru vsi velmi významnou roli.

Uvedené skutečnosti se staly hlavními východisky pro tvorbu několika návrhů obecního znaku. Dochované tvrze jsou pro Kestřany velmi charakteristické, a proto byly symbolicky znázorněny ve všech předložených návrzích, ať již jako samostatně stojící věže (č. 4), nebo ve schematickém znázornění opevněné stavby (č. 1-3); vyjádřeny jsou buď dvě tvrze dochované (č. 2 a 4) nebo celá původní trojice tvrzí (č. 1 a částečně též 3). Dále bylo v návrzích využito erbu Kestřanských z Kestřan, nejstarších známých držitelů, - na modrém štítu červené buvolí rohy se zlatými nástavci a lipovými lupeny, nebo jinými aplikacemi (č. 1, 3 a 4). Konečně byl využit i atribut patronky obce, sv. Kateřiny Alexandrijské, kterým je v tomto případě loukoťové kolo (č. 2-4). Uplatněna byla též symbolika vody, zejména řeky Otavy (č. 4).

Byly vytvořeny čtyři návrhy, z nichž si obec nakonec zvolila ten, který zahrnoval všechny výše uvedené skutečnosti. Ten byl pak schválen Heraldickou podkomisí Parlamentu ČR a posléze obci udělen.

**Návrh č.1:** Na modrém poli stříbrná brána se třemi věžicemi (prostřední vyšší) završenými cimbuřím o dvou stínkách. Pod lomeným obloukem brány dva červené rohy se zlatými nástavci, zdobené třemi zlatými terčíky.

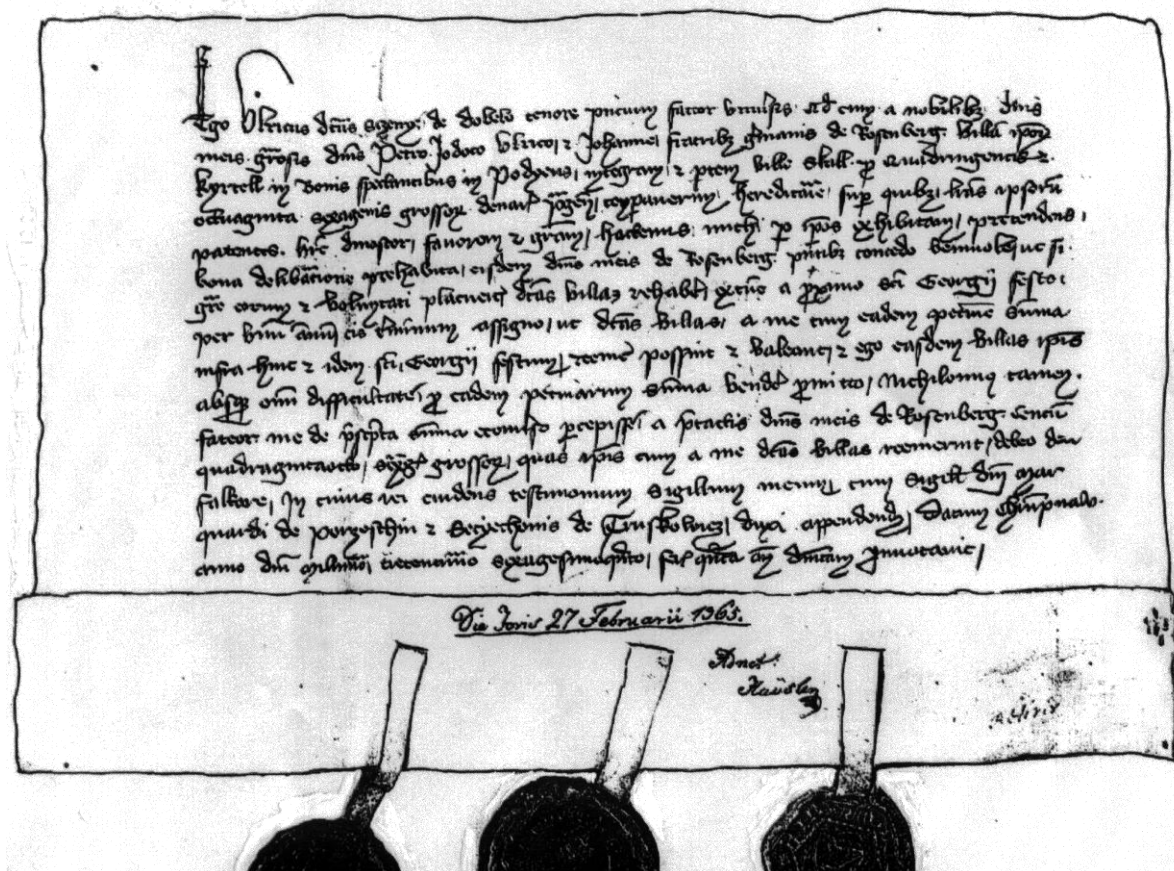
**Návrh č. 2:** Na modrém poli stříbrná brána s dvojicí klíčových střílen po stranách; z širokých proluk jejího cimbuří o třech stínkách vyrůstá dvojice stříbrných věží s hrotitým okénkem, završených cimbuřím o třech stínkách. Pod lomeným obloukem brány zlaté kolo o šesti loukotích.

**Návrh č. 3:** Na modrém poli stříbrná tvrz z kvádrového zdiva s půlkruhově zaklenutou branou uzavřenou červenými dvoukřídlými vraty; nad branou červenou stanovou střechou krytá nízká věžička prolomená trojicí okének; zeď na obou stranách zakončena stínkou cimbuří pokrytou červenou krytinou. Nad tvrzí vpravo dva červené rohy se zlatými nástavci, zdobené třemi zlatými lupeny; vlevo zlaté kolo o čtyřech loukotích.

**Návrh č. 4 (přijatý):** Modrý štít se třemi stříbrnými vlnitými pruhy v patě, nad nimi dvě stříbrné věže se soklem a s hrotitým oknem, završené červenou dlátovou střechou se dvěma zlatými makovicemi. Mezi věžemi nahoře zlaté kolo o šesti loukotích, dole dva červené rohy se zlatými nástavci, zdobené třemi zlatými lupeny.

Návrhy znaků vypracoval autor tohoto článku, kresby, jejichž vyobrazení je na straně 2, provedl František Doubek.

Předkládám další listinu z bohatých sbírek archivu v Třeboni. Obsahem se neliší od mnoha podobných listin ze stejné doby, důležitá je tím, že dokládá existenci prvně písemně doložených míst – vesnice, tvrze a také osoby. Mnoho historických pojednání se odvolává právě na tuto listinu a datum. Sama listina je kupní smlouva mezi Oldřichem z Dobeve a bratry Petrem, Joštem, Oldřichem a Janem z Rožmberka na odkoupení vsi Kyrtyl (dnes Krtely) nedaleko Netopíc s právem zpětného odkoupení do roka. Listinu stvrzuje a pečeti Oldřich řečený Štěně z Dobeve a jeho dva svědci Markvart z Pořešína a Setěch z Truskovic. K listině jsou ale pečeti přivěšeny v jiném pořadí, a to Oldřich z Dobeve, Setěch z Truskovic a Markvart z Pořešína. Podle tehdejších zvyklostí to bylo nepřipustné, i když asi pět listin takto zhotovených jsem měl v ruce. Usuzuji, že se pořadí přivěšených pečeti mohlo zaměnit v minulosti při restaurování a z neznalosti sfragistiky.



Vyobrazení popisované listiny

Přepis listiny:

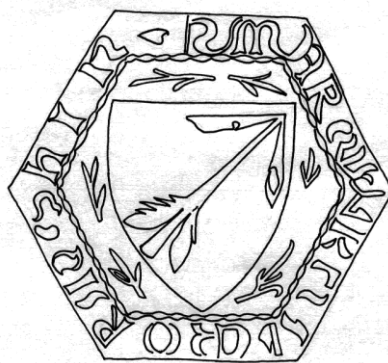
Já Oldřich řečený Štěně z Dobeve vyznávám před současníky všeobecně, že jsem od urozených pánů mně milostivých pánů Petra, Jošta, Oldřicha a Jana, bratří z Rožmberka s jejich svolením přijal do dědičného vlastnictví celou jejich ves Kyrtyl na pozemcích náležejících k Poděhusám a část vsi Skal za 480 kop grošů pražské měny. Proto já, oceňuje jejich přizeň a milost, kterou mi až dosud projevovali, postupuji mým pánům z Rožmberka dobrovolně tyto statky ze své držby a pokud by se ze své milosti a vůle rozhodli tyto vsi znovu získat, pak jim uděluji lhůtu jednoho roku počínaje nejbližším svátkem sv.Jiří, aby mohli řečené vsi rovněž o svátku sv.Jiří zase vykoupiti ve výše uvedené částce. Já se naopak zavazuji jim řečené vsi bez jakékoli překážky za tutéž částku odprodat.

Nicméně však přiznávám, že z uvedené prodejní ceny jsem od řečených mých pánů z Rožmberka přijal již 408 kop grošů, které jsem povinen jim z prodejní ceny řečených vsí srazit. Na jasné svědectví tohoto pořízení jsem nechal přivěsit svou pečeť společně s pečetěmi pana Markvarta z Pořešína a Setěcha z Truskovic. Dáno na Krumlově léta Páně třináctistého šedesátého pátého, čtvrtý den před nedělí Invocavit.

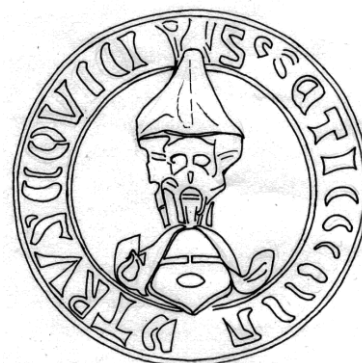
Listina je uložena v SOA v Třeboni pod signaturou Velkostatek Libějovice I.AW-N°1-L1- datum 27.února 1365. pergamen o rozměrech 25,5x17x4 cm je napsán latinsky, pečetě jsou černé v mističkách z přírodního vosku a jsou přivěšeny na pergamenových prouzcích.



Pečeť Oldřicha z Dobeve



Pečeť Markvarta z Pořešína



Pečeť Setěcha z Truskovic

**Oldřich z Dobeve** je uváděn na tvrzi Stará Dobeve, která leží 6 km západně od města Písku. V písemných pramenech je k roku 1318 uváděn Albera z Dobeve s manželkou Jitkou. Jako erbovní znamení užíval na štítě medvěda. Zůstali po něm tři synové – Oldřich, Albera a Diviš. Oldřich řečený Štěně, který stvrdil výše uvedenou listinu, držel též Malenice. Poslední pořízení učinil roku 1378 již v těžké nemoci a poručníky (vykonavateli závěti) určil Petra a Oldřicha z Rožmberka. O jeho bratru Albertovi není nic známo. Jeho třetí bratr Diviš držel Petroviče, psal se z Brloha a založil jiný rod. Naposledy je uváděn v roce 1397. Vyskytují se i další osoby - v roce 1428 Diviš, snad syn poslední jmenovaného, dále Kateřina z Dobeve, asi poslední z toho rodu, provdaná za Buška z Holkova jenž ji zapsal a postoupil Dobeve a další vsi roku 1432. ve Staré Dosevy při dvoru je jmenovaná tvrz, roku 1642 označena jako pustá, ale v roce 1740 je zaznamenána oprava střechy nad starým zámkem. Kdy zanikla se neví, ani se nedá určit kde stála.

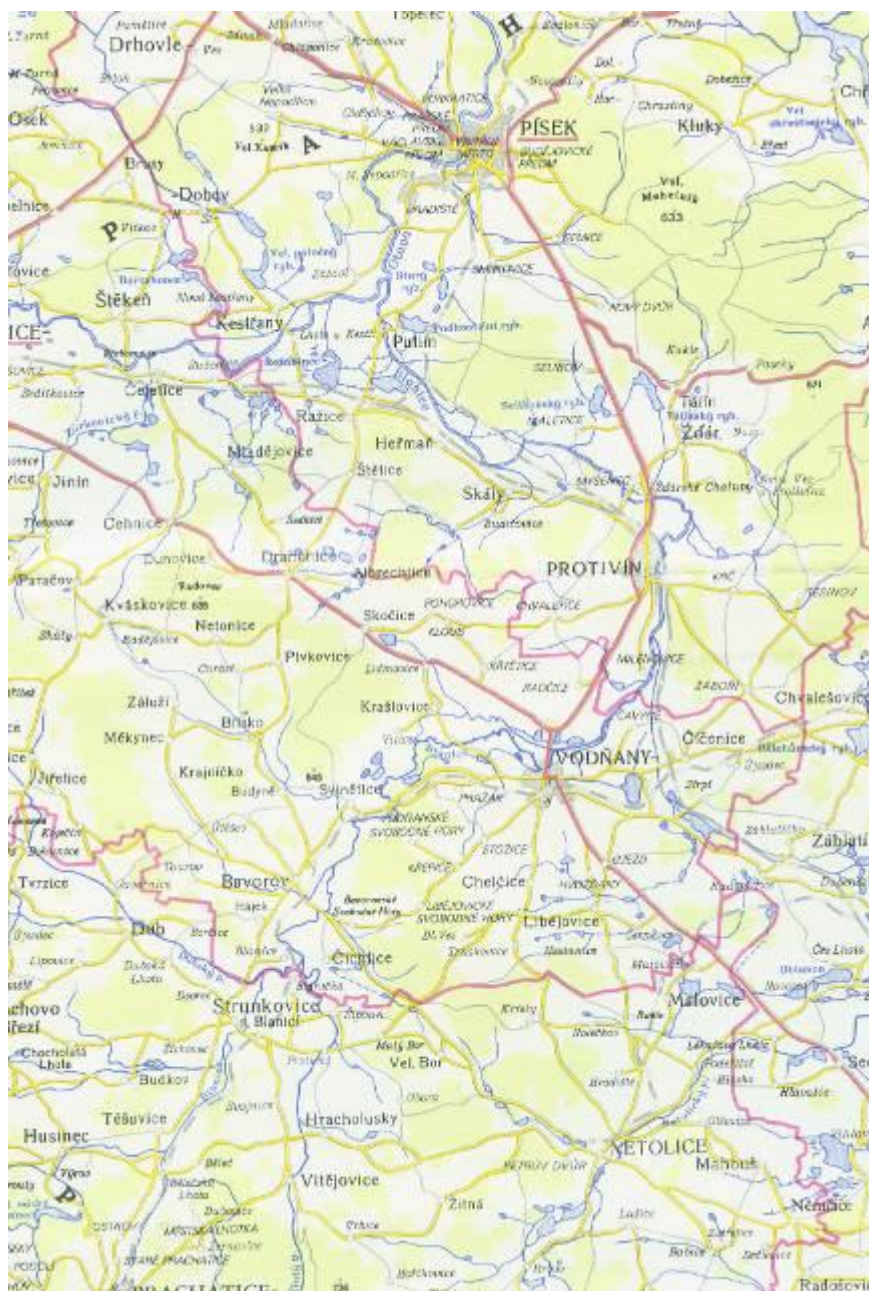
**Setěch z Truskovic** je prvně připomínán ve výše uváděné listině, na pečeti má nad přilbou hlavu o třech tvářích pod špičatým kloboukem. Ves Truskovice leží na poloviční cestě z Netopíc do Bosňan a připomíná se již roku 1274 jako vladycké sídlo se dvorem. Ves byla vždy rozdělena mezi několik majitelů, kteří žili v malých středověkých sídlech po nichž nezůstala žádná stopa. Zřejmě měla podobu prostých vladyckých dvorů. Setěch pečeti ještě roku 1375, vedle něho se ještě vyskytují Jan v roce 1370, Zachař – purkrabí na Krumlově v roce 1379 a Miklík roku 1387.

**Markvart z Pořešína** je potomkem některého z bratrů Verněře, Racka, nebo Přibíka z Vitějovic, kteří směnou za nedokončený hrad Osule nad Vitějovicemi získali hrad Pořešín. Ve štítě používali střelu, někdy pošikem, někdy pokosem položenou a uvádí se o nich, že pocházejí z rodu Bavorů ze Strakonice stejného znamení. Markvart je v listinách uváděn v letech 1358 až 1406. Vedle něho se v listinách objevuje Verněř roku 1375, Markvart roku 1418, Jan roku 1431, Jan Bílá Hlava v letech 1444 až 1466, Markéta roku 1466, Zikmund roku 1474 a Jan v roce 1496.

Krtely je ves nedaleko Netolic ve směru na Vodňany. První písemná zmínka o ní se objevila na výše uvedené listině v roce 1365. ves přináležela k hradu Poděhusy. Ves Skály leží 9 km od



*Písku a poprvé byla písemně doložena také na výše zmíněné listině. Uvádí se také k roku 1543, kdy zanikla a v současné době nelze určit její přesné položení.*



*Mapka s položením míst v článku připomenutých*

#### *Doporučená literatura:*

|                                                 |                                                                                   |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Kolektiv autorů</i>                          | <i>Hrady, zámky a tvrze v Čechách ..., díl Jižní Čechy, str. 54, Svoboda 1986</i> |
| <i>Sedláček A.</i>                              | <i>Hrady, zámky a tvrze ..., díl VII., 1996, str.260 a 296</i>                    |
| <i>Sedláček A.</i>                              | <i>Místopisný slovník historický, 1908, str. 135, 473, 718, 803, 804,</i>         |
| <i>F. Kašička –<br/>B. Nechvátal</i>            | <i>Tvrze a hrádky na Strakonicku, 1986, str. 134</i>                              |
| <i>T.Durdík,<br/>F.Kašička,<br/>B.Nechvátal</i> | <i>Hrady, hrádky a tvrze na Písecku, 1995, str. 328, 337</i>                      |
| <i>SOA Třeboň</i>                               | <i>Velkostatek Libějovice I.AW-N°1-L1-datum 27.února 1365</i>                     |



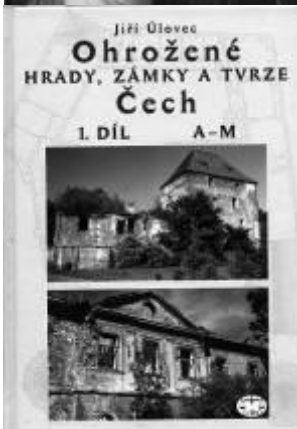
**Tomáš Baletka – Páni z Kravař – Z Moravy až na konec světa, edice Šlechtické rody Čech, Moravy a Slezska, Lidové noviny 2003, cena 295,-- Kč**

*Již třetí kniha této edice, tentokrát popisuje historii moravského rodu erbu „odřivousu“. Rod, pocházející původně z rozrodu benešoviců se v průběhu věků vyskytuje na Moravě. V 15.století byl prvním rodem Moravy co se politického vlivu a bohatství týká, ale v 16.století rod postupně vymřel. Kniha obsahuje mnoho fotografií, nákresů, reprodukcí a také přehled pečeti a genealogické stromy.*



**Milena Lenderová – Tragický bál, život a smrt Pavlína ze Schwarzenbergu, PASEKA 2004, cena 289,-- Kč**

*Kniha popisuje tuto jistě velice zajímavou ženu nejenom jako šlechtičnu, manželku zakladatele schwarzenberské primogenitury, ale i jako matku devíti dětí, ženu nevšedních zájmů a schopností, nadanou malířku, herečku, hudebnici. Člověka, který ve svém životě zastal jak svou úlohu reprezentační, tak i schopnou hospodářku.*



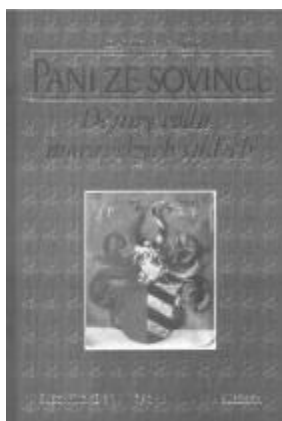
**Jiří Úlovec – Ohrožené hrady, zámky a tvrze Čech, 1.díl A-M, Libri Praha 2003, cena 440,--**

*Před časem jsme přinesli informaci o dvou publikacích, které se zabývali zaniklými kulturními památkami Čech a Moravy. Tato kniha se snaží zmapovat památky, jejichž stav je takový, že případná nečinnost by tyto objekty zařadila do objektů zaniklých. Jednotlivé objekty jsou řazeny abecedně a text je doplněn množstvím nákresů, plánků a fotografií ať již barevných, tak i černobílých.*



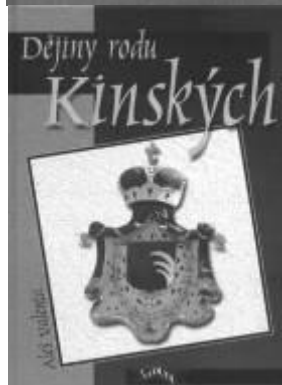
**Historicko-vlastivědný spolek v Českých Budějovicích – Staré Budějovice 1, Sborník prací k dějinám královského města Českých Budějovic, České Budějovice 2005**

*Ondřej Chvojka, Roman Lavička, Tomáš Sterneck, Daniel Kovář, Leoš Nikrmajer, Pavel Koblasa, Jiří Petráš, Květoslava Dvořáková, Antonín Nikendey, Alois Sassmann, Jan Caletka, Miloslav Trnka. To je jen pouhý výčet autorů jednotlivých příspěvků tohoto sborníku, který se zabývá historií města Českých Budějovic, ať již dávnou ale i nedávnou z oblasti světské i duchovní.*



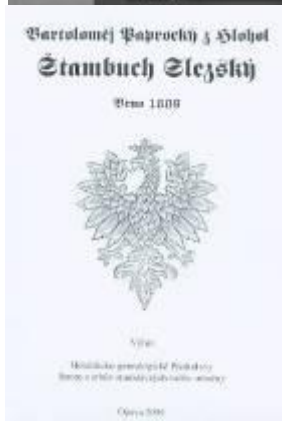
**David Papajík – Páni ze Sovince, dějiny rodu moravských sudích, edice „Šlechtické rody Čech, Moravy a Slezska“, Lidové noviny, Praha 2005, cena 295,- Kč**

*Kniha popisuje dějiny rodu od jeho počátků ve 13. století, přes jeho rozdělení na několik rodových linií ve 14. a 15. století, až do doby jeho vymření v roce 1580. Jsou zde zmapováni jak jednotliví příslušníci rodu, tak jejich rodové majetky. Kromě množství fotografií a dobových vyobrazení kniha obsahuje také vyobrazení dochovaných pečeti jednotlivých příslušníků rodu.*



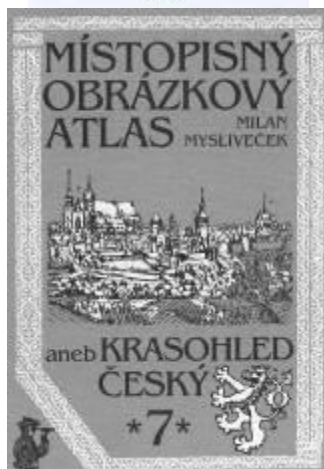
**Aleš Valenta – Dějiny rodu Kinských, nakladatelství VEDUTA, České Budějovice 2004, cena 349,- Kč**

*První z knih ze zamýšlené edice: „Šlechta zemí české koruny“, které se budou zabývat historií jednotlivých šlechtických rodů z naší historie. Tato kniha mapuje historii rodu Kinských od dávné minulosti až do současných dní. Text je doplněn mnoha dobovými vyobrazeními, fotografiemi obrazů, objektů, listin a pečeti. Dále je doplněn sérií genealogických vývodů jednotlivých linií rodu*



**Bartoloměj Paprocký z Hlohol – Štambuch Slezský, Brno 1609, fotoreprint Opava 2004**

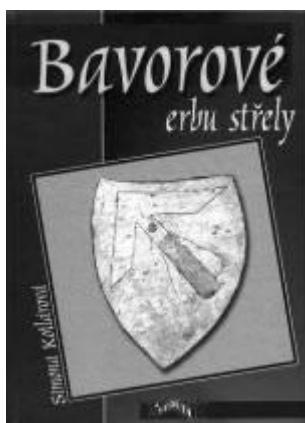
*Třetí nejznámější dílo spisovatele polského původu obsahuje rody zemských úředníků a soudců z oblasti opolsko-ratibořského knížectví. Na 106 stranách složených z celkem třech exemplářů, uložených v opavském státním oblastním archivu najdete jak text, tak i vyobrazení znaků jednotlivých rodů. Kniha byla vydána v roce 390 výročí úmrtí Paprockého (+ 27.12.1614)*



**Milan Mysliveček – Místopisný obrázkový atlas aneb Krasohled Český – 7, Chvojko nakladatelství, Praha 2005, cena 380,- Kč**

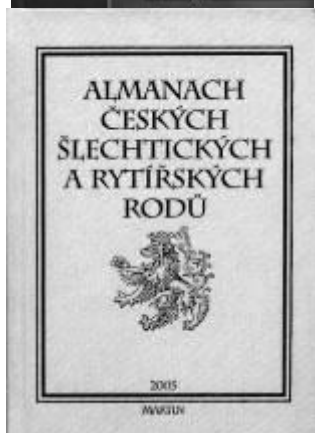
*Již sedmý díl „Krasohledu“ se zabývá oblastí východních Čech a části jižní Moravy, od Pardubic na severu po Jihlavu na jihu, a od Ledče nad Sázavou na západě až po Lanškroun na východě. Tak jako již v minulých dílech je text knihy doplněn mnoha dobovými vyobrazeními jednotlivých míst, starými fotografiemi, ale i barevnou mapou se znaky jednotlivých šlechtických rodů, které vlastnili v knize představená místa.*





**Simona Kotlářová – Bavorové erbu střely, Veduta České Budějovice 2004**

Další z publikací agilního nakladatelství VEDUTA Bohumíra Němce. Po publikacích týkajících se rodu Rožmberků, Buquoyů a Kinských jsou tentokrát na řadě dějiny slavného rodu Bavorů ze Strakonice. Kniha se snaží vysvětlit záhadami zahalené počátky rodu, slavné období rozkvetu rozrůstání majetku i postupný zánik rodu. Kniha je doplněna mnoha kresbami, plánky a barevnými i černobílými fotografiemi.



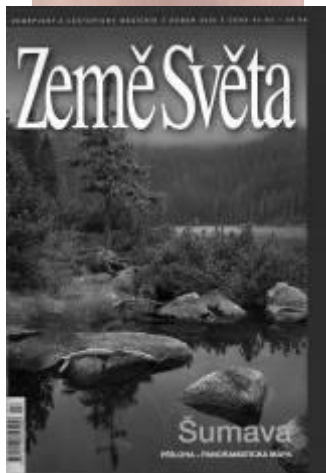
**PhDr. Milan M. Buben, Ing. Karel Vavřínek – Almanach českých šlechtických a rytířských rodů, MARTIN, Brandýs nad Labem 2004**

Již páté vydání tohoto almanachu, vycházejícího již od roku 1996, tentokrát se týká poprvé tzv. nižší šlechty. Důvodem bylo mimo jiné to, že tato šlechta nikdy nevlastnila velké majetky a také zatím byla na pokraji zájmu historiků. Z tohoto důvodu se jim zatím nedostalo takového zpracování z řad genealogů, které by si zasloužili. Tato kniha je první vlaštovkou.



**Jana Bečková – Erby na třebíčském zámku, Katalog erbovních znamení a šlechtických rodin na třebíčském zámku, Muzeum Vysočiny Třebíč, Třebíč 2004**

Kniha začíná stručným historickým úvodem týkajícím se historie objektu samotného zámku a kláštera a výčtem všech jejich majitelů. Další kapitoly už se týkají všech heraldických motivů podle jejich umístění spolu s historií držitelů jednotlivých znaků. Tato výpravná publikace obsahuje barevná vyobrazení všech heraldických motivů třebíčského zámku.



**Země Světa – Zeměpisný a cestopisný měsíčník, duben 2005, Šumava, GeoBohemia Praha, cena 40,-- Kč**

Tento měsíčník, který můžete na stánkách mezi jinými časopisy vidět již od roku 2002 se zabývá většinou cestováním po různých zemích světa. Minimálně jedenkrát ročně je ale tento časopis zaměřen na jednu z částí naší vlasti. Tak jste již mohli číst stránky zaměřené na Třeboňsko, Český ráj, České středohoří, České Švýcarsko, Jižní Moravu a v dubnu 2005 na Šumavu. Časopis obsahuje hlavně články týkající se přírodního prostředí a přírodních krás, ale objevují se v něm i články zaměřené na historii, architekturu. Může být proto dobrým podkladem při plánování cest po naší vlasti.

**Klub přátel Českých Budějovic** ( dále jen KP ČB ) pořádá pro své členy besedy a setkání členů. Tyto besedy a setkání se uskutečňují vždy v klubovně KP ČB v Domě umění na náměstí Přemysla Otakara II. č.38 ( vedle bývalého hotelu Slunce, vchod pasáží k antikvariátu a dále po schodech či výtahem do 4.patru ). Konkrétní upřesnění témat setkání, případně i ostatní informace o činnosti KP ČB je možno se dozvědět na e-mailové adrese: [musilv@iol.cz](mailto:musilv@iol.cz), případně [mlcoch@cb.gin.cz](mailto:mlcoch@cb.gin.cz) a také na telefonním čísle 606 809 254.

Samostatná **Sekce heraldiky a genealogie KP ČB** ( dále jen SHaG KP ČB ) Vás zve na pravidelné schůzky každou druhou sobotu v měsíci ( mimo července a srpna ) od 9.00 hodin v klubovně KP ČB. Informace o činnosti sekce podává její vedoucí, Ing.Daněk na tel. 737 438 029, nebo na e-mailové adrese: [danek@zoo-ohrada.cz](mailto:danek@zoo-ohrada.cz) . Ve druhém pololetí roku 2005 jsou na schůzky plánována následující témata ( změna programu vyhrazena ):

- 10. září – Knižní fond Jihočeského muzea a restaurování knih – Mgr.Stejskalová, p. Vnouček
- 8. října – Skupina historického šermu „Fedrfechtýři“ – Mgr. Josef Pařízek
- 12. listopadu – Největší mincovní poklady České republiky – PHDr. Chvojka
- 10. prosince – Vánoce očima našich předků – PHDr. Krejča

Kromě pravidelných setkání pořádá SHaG KP ČB v neděli dne 11. září 2005 zájezd za kulturními památkami naší vlasti s trasou Č.Budějovice – Chyš – Valeč – Mlýnce – Petrohrad – Č.Budějovice, při které navštívíme hrady, zámky a tvrze na výše uvedené trase. Objednávky na tento zájezd přijímá, případně bližší informace o plánované trase Vám podá vedoucí zájezdu, p.Milec na našich pravidelných setkáních, nebo na telefonním čísle 721 569 770.

Od 23.dubna 2005 byla zpřístupněna v prostorách Státního hradu Nové Hradý v jižních Čechách výstava, na jejíž realizaci se podíleli členové SHaG KP ČB ve spolupráci se správou tohoto Státního hradu. Tato výstava má název „Pomocné vědy historické“ ( heraldika, genealogie, sfragistika ...), a jejím hlavním úkolem je popularizovat pomocné vědy historické. Z toho důvodu byly vyzvány organizace, které se zabývají pomocnými vědami historickými, aby zaslaly materiály k provedení prezentace a kontaktní adresy pro případné zájemce z řad návštěvníků hradu. Slavnostní vernisáž za přítomnosti zástupců Jihočeského kraje, města Nové Hradý, ředitele Prácheňského muzea v Písku, zástupců MGHS z Brna, ČGHSP, Hukvaldské heraldické galerie a členů KP ČB proběhla dne 23.4.2005. Výstava představuje heraldiku na kresbách a dřevořezbách, listiny, pečeti vládařů, šlechty, církevních institucí a měst a také ukázky práce členů sekce z řad genealogů. Část výstavní plochy je vyhrazena pro představení hradu Nové Hradý a některých historických objektů z Novohradska a okolí. Výstava bude součástí expozice až do konce sezóny, tedy přibližně do konce října 2005. O tom, jaký měla tato výstava ohlas budeme čtenáře informovat článkem v příštím čísle Jihočeského Heroldu.

**Historický klub při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích** je další organizací s podobnou náplní činnosti, jejímiž členy se mohou čtenáři Jihočeského Herolda stát. Tato organizace pořádá v druhém pololetí roku 2005 přednášky, které se konají vždy v pondělí od 16.45 hodin v budově Jihočeského muzea.

- 12.září – Adam Michna z Otradovic – jindřichohradecký umělec – PhDr. Fürbach
- 10.října – Z dějin odívání – III.část ( 19.stol ) – sl. Sklenářová
- 14.listopadu – Jižní Čechy v době baroka a rokoka – PhDr. Chvojka
- 12.prosinec – Vánoční zamyšlení

Z plánu pořádaných zájezdů za historickými, ale i přírodními zajímavostmi na rok 2005, které pořádá Historický klub, a který je vyvěšen na nástěnce před budovou Jihočeského muzea, Vás mohou pozvat např. 17.září na Písecko, 8.října do Podunají ( Wachau, Dürnstein, Krems, Stein ), nebo 22.října do Vídně ( Hietzing, Schönbrunn, Kirche am Steinhof ).



V minulém čísle časopisu jsme si představili rody, jejichž znamením byl dělený štít. Ve všech čtyřech případech šlo o dělení rovnou čarou. Vzhledem k tomu, že toto dělení může být provedeno nejenom rovnou čarou, ale i jiným druhem čáry, např. lomenou, případně jinou čarou, v tomto díle seriálu si představíme právě ty rody, jejichž dělení štítu není rovnou čarou.

Prvním rodem dnešní galerie jsou páni z **Chlumu**. Jedná se o starý český vladýcký rod, pocházející z hradu Chlumu u Mladé Boleslavi, který je písemně doložen již ve 13.století. Tehdy předek rodu jménem Mstidruh zastával úřad purkrabího Pražského hradu. Ve 14.století se rod rozdělil na několik větví, které se pojmenovali podle panství, kde sídlili. Tak vznikli Chlumští, Litoborští, Všejanští, Ratibořští a Slivenští a Lacembokové z Chlumu. Lacembokové se usadili na čáslavsku a jsou pojmenováni podle hradu Lacembok, který leží nedaleko Ledče nad Sázavou a měl ho v držení příslušník rodu, pan Jaroš od roku 1350. další příslušník rodu – Jindřich sídlil od roku 1390 na hradě Košumberk a doprovázel mistra Jana Husa na jeho poslední cestě do Kostnice. Potomci tohoto rodu vymřeli již před rokem 1437. nejdéle z příslušníků tohoto rodu žili Služští z Chlumu, kteří se psali podle své državy – Sluhách u Brandýsa nad Labem. Příslušníci tohoto rodu měli v průběhu 16.století v držení několik statků v okolí Prahy. Část majetku příslušníci rodu prodali, ale část ztratili konfiskacemi po Bílé Hoře jako trest za svou účast na stavovském povstání. Rod vymřel koncem 17.století. znakem tohoto rodu je poněkud zvláštní druh dělení štítu – tzv. stupeň červené a stříbrné barvy.

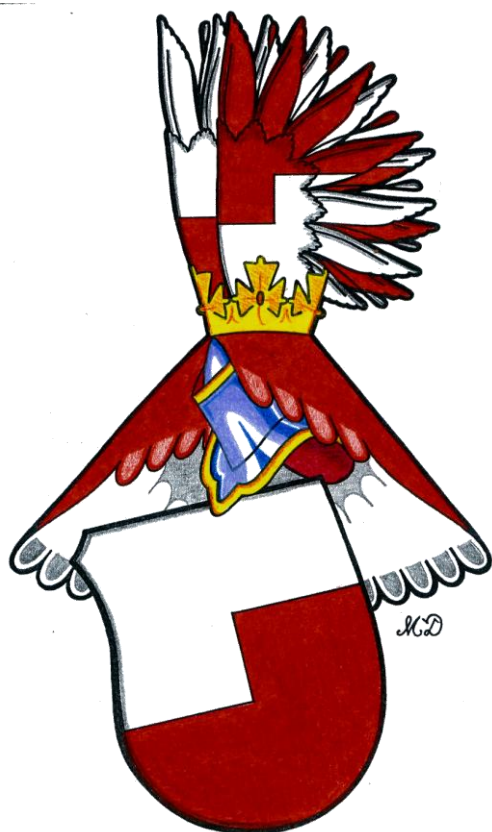
Druhým dnes představeným rodem jsou **Rokycanští z Okoře**. Jedná se o pražský patricijský rod, jehož předkové byli předními konšely, purkmistry a někteří i rychtáři pražských měst. Na počátku 14.století vynikl Menhart coby velmi bohatý pražský měšťan, který svým jménem vypomáhal českému králi a také měšťům pražským. Jeho vnuk, od roku 1362 pražský rychtář František koupil v roce 1359 hrad Okoř, který byl v držení rodu až do 15.století, a podle kterého se rod nazýval. Jan, poslední člen rodu se uvádí naposledy v Praze v letech 1415 – 1431. Jím rod Rokycanských z Okoře vymírá. Znak rodu Rokycanských z Okoře je dělen pilovitou čarou o pěti hrotech.

Třetím dnes představeným rodem jsou **Vodňanští z Uračova**. Podobně jako předchozí rod, i Vodňanští mají svůj původ mezi pražskými měšťany. Za zakladatele rodu je považován Natanael, absolvent pražské univerzity, který získal erb a predikát roku 1604. později jako primátor Starého Města pražského byl zvolen mezi direktory a stanul v popředí stavovského povstání. Odměnou mu bylo to, že byl v odsouzen k trestu smrti a 21.června 1621 byl na Staroměstském náměstí oběšen. Také znak rodu Vodňanských z Uračova je dělen lomenou čarou znázorňující cimbuří o třech stínkách.

Posledním rodem, který si dnes představíme jsou **Škorňové z Proseče ( ze Stránova )**. Jedná se o český vladýcký rod, jehož příslušník – Bohuněk – byl v letech 1532 – 1539 na Moravě ve službách olomouckých biskupů. Zastával na panství kroměřížském funkci hejtmana. Znak rodu Škorňů z Proseče je dělen pilovitou čarou o třech hrotech.

*Použitá literatura:*

|                    |                                                     |
|--------------------|-----------------------------------------------------|
| Jan Halada         | <i>Lexikon české šlechty, Akropolis, Praha 1999</i> |
| J.Janáček, J.Louda | <i>České erby, Albatros, Praha 1998</i>             |
| Milan Mysliveček   | <i>Erbovník I., Horizont, Praha 1990</i>            |
| Král z Dobré Vody  | <i>Heraldika</i>                                    |



*Z Chlumu*



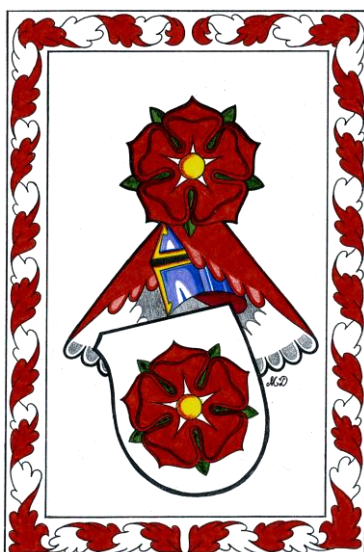
*Rokycanští z Okoře*



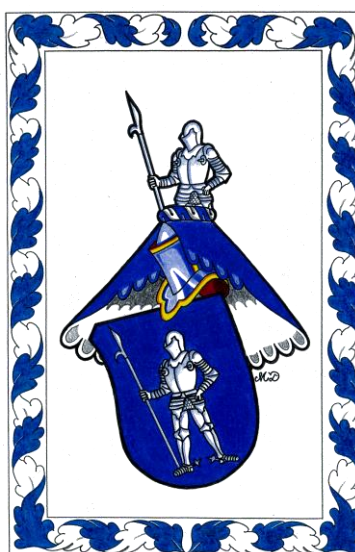
*Vodňanští z Uračova*



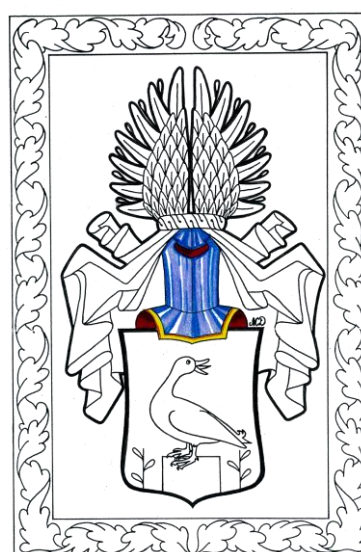
*Škorňové z Proseče*



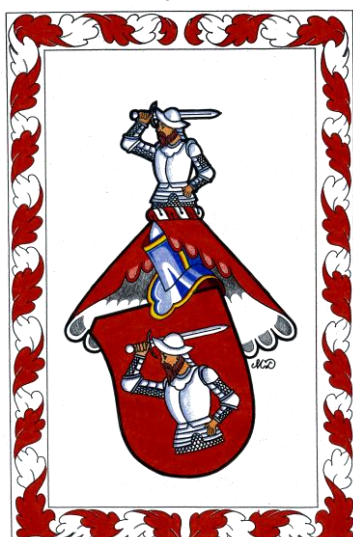
*Z Rožmberka*



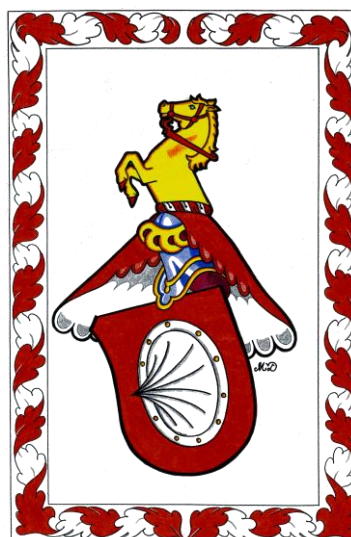
*Ze Žumberka*



*z Rajbolce*



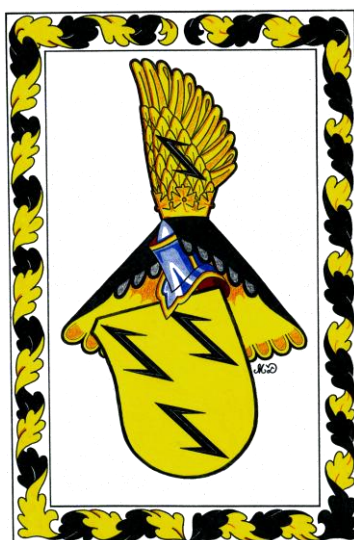
*Pouzarové z Michnic*



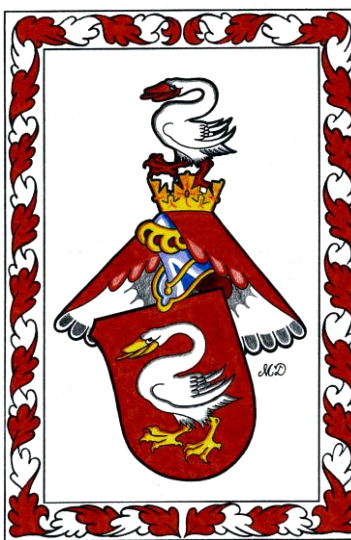
*Častolarové z Dlouhé Vsi*



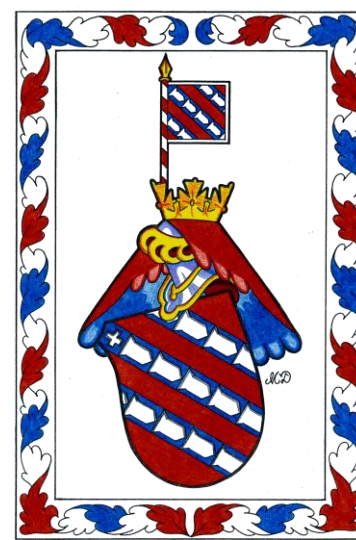
*Petr Vok z Rožmberka*



*Hockové z Zweibrucku*



*ze Švamberka*



*de Longueval Buquoy*